

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ & ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

**ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ :

ΚΟΥΦΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :

Κος ΚΟΥΤΡΟΥΛΗΣ Γ.

ΠΑΤΡΑ 1996

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ & ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

**ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ :

ΚΟΥΦΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :

Κος ΚΟΥΤΡΟΥΛΗΣ Γ.

ΠΑΤΡΑ 1996

•ΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1842
----------------------	------

*Αφιερώνεται.
στην μνήμη της αγαπημένης
μου νοιάς Ζωής.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ - 1	Factoring - Μια νέα μορφή τραπεζικών εργασιών	1
11	Εισαγωγή στο θεσμό του Factoring	1
12	Ιστορική αναδρομή Factoring	2
13	Ανάπτυξη του Factoring στην Ευρώπη	2
14	Γενικά χαρακτηριστικά του θεσμού Factoring	3
15	Το Factoring σαν μορφή χρηματοδότησης	6
16	Διαδικασίες λειτουργίας του Factoring	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ - 2	Εγγυητικές επιστολές (Ε/Ε)	
21	Γενικά περί εγγυητικών επιστολών	11
211	Ορισμός εγγυητικής επιστολής τραπεζής (Ε/Ε)	11
212	Τα πρόσωπα μιας Ε/Ε τραπεζής	11
213	Οι σχέσεις που δημιουργεί η έκδοση μιας Ε/Ε	12
22	Κατηγορίες εγγυητικών επιστολών	13
221	Με κριτήριο το περιεχόμενο τους	13
222	Πληρωμής	16
23	Διατάξεις ισχύουσες για την έκδοση Ε/Ε	17
231	Γενικές διατάξεις	17
232	Διατάξεις που απαγορεύουν την έκδοση Ε/Ε	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ - 3	Χρηματοδότηση εξαγωγών	
31	Είδη χρηματοδοτήσεων	20
311	Χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων εξαγωγής ή συναλλαγματικών που προέρχονται από εξαγωγές	20
312	Προχρηματοδότηση επί ενεργών πιστώσεων ή παραγγελιών	20
32	Επιτόκια	21
321	Χρηματοδοτήσεις εξαγωγών έναντι Φ/Ε	21
322	Χρηματοδοτήσεις εξαγωγών έναντι Φ/Ε με προθεσμιακό διακανονισμό	21
33	Προχρηματοδότηση εξαγωγών	22
331	Γενικά	22
332	Επιτόκια - Προμήθειες - Εισφορές	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ - 4	Χορηγήσεις	
41	Διαδικασία χορηγήσεων	24
42	Ανάγκη εγγυήσεων	25
421	Είδη εγγυήσεων	26
43	Μορφές χορηγήσεων	27
431	Ανοιχτός λογαριασμός	28
432	Ενεχυρίαση γραμματίων	29

ΣΕΛΙΔΑ

433:	Ενεχυρίαση συμβατικών απαιτήσεων	29
434:	Τριτεγγύηση	30
44 :	Χορηγήσεις εγγυημένες με εμπράγματα ασφάλεια	31
44.1:	Ενεχυρίαση κυκλοφ. ενεργητικών	31
44.2:	Ενεχυρίαση αποθεμάτων	31
44.3:	Ενέγγυα πίστωση	34
44.4:	Ενεχυρίαση χρεωγράφων	34
44.5:	Ενεχυρίαση φορτωτικών	35
44.6:	Ενεχυρίαση συναλλαγματικών φορτωτικών	36
44.7:	Ενεχυρίαση άλλων ενεργητικών	36
45 :	Χρηματοδότηση με απαιτήσεις κατά πελατών	36
45.1:	Ενεχυρίαση απαιτήσεων (assignment of accounts rec/ble)	37
46 :	Με ενέχυρο εμπορεύματα	39
47 :	Επιταγές που προορίζονται για εξόφληση δανείων	41
48 :	Δάνεια	42
48.1:	Διαπραγμάτευση δανείου	43
48.2:	Ο δανειστής	43
48.3:	Ο δανειζόμενος	43
49 :	Το νομικό πλαίσιο της τραπεζικής χρηματ/σης	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ -5 :	Leasing - (Μίσθωση)	
51 :	Leasing	52
51.1:	Πώληση με επαναμίσθωση	52
51.2:	Μίσθωση υπηρεσιών	53
52 :	Αντίκτυποι μισθώσεως	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

FACTORING - ΜΙΑ ΝΕΑ ΜΟΡΦΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1.1 Εισαγωγή στην τεχνική του FACTORING

Το FACTORING αποτελεί ένα νέο για την ελληνική πραγματικότητα οικονομικό-νομικό θεσμό. Η ελληνική του μετάφραση αποδίδεται ως "Ανάληψη απαιτήσεων τρίτων" ή "διενέργεια πράξεων αναδόχου είσπραξης εμπορευματικών απαιτήσεων" ή "σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων".

Τι είναι όμως το FACTORING;

Είναι μια εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης που δεν ανταγωνίζεται τον παραδοσιακό δανεισμό αλλά τον συμπληρώνει και συνοδεύεται κι από άλλες υπηρεσίες.

Μέ την εφαρμογή του FACTORING, οι επιχειρήσεις εκχωρούν (πωλούν) την ευθύνη είσπραξης των απαιτήσεων στον προμηθευτή-εκχωρητή (πωλητή προϊόντων), ο FACTOR αναλαμβάνει την υποχρέωση να αξιολογεί την φερεγγυότητα των οφειλετών, να προστατεύει κατά του πιστωτικού κινδύνου, να παρέχει εγγυήσεις, να παρακολουθεί τη λογιστική διαχείριση και βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω της προεξόφλησης των εκχωρουμένων απαιτήσεων.

Ο νέος αυτός, αναπτυξιακού χαρακτήρα, θεσμός συμβάλλει στην ενίσχυση των μικρομεσαίων και μεταποιητικών επιχειρήσεων (λογιστική παρακολούθηση, μηχανοργάνωση) επιτρέπει την ορθολογικότερη διοίκησή τους, τη χρηματοδότησή τους, την ασφάλιση των απαιτήσεων του προμηθευτή, την ενίσχυση της θέσης της επιχείρησης στην αγορά, την ενίσχυση της επενδυτικής της βάσης κλπ.

Πέραν αυτών το σημαντικό είναι ότι ενισχύει και προωθεί τις εξαγωγές.

Στην Ελλάδα κρίθηκε σκόπιμη η εφαρμογή του νέου θεσμού μετά από σχετικές μελέτες της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών αφού: Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της ΕΟΚ που δεν λειτουργεί ευρέως το FACTORING, με την ενοποίηση όμως των χωρών μελών, είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση του.

1.2 Ιστορία του FACTORING

Μας είναι άγνωστο πότε χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά η έννοια του FACTORING, παρά το ότι αναφέρεται στην αγγλική βιβλιογραφία από τον 15-16ο αιώνα.

Στην αρχή ο FACTOR είχε την μορφή του εμπορικού αντιπροσώπου και διακινούσε προϊόντα με την δική του επωνυμία.

Ήταν αυτός που διαμόρφωνε την πιστωτική πολιτική και έδινε προκαταβολές τοις μετρητοίς πριν την πώληση των προϊόντων.

Με την ανάπτυξη οικονομική και βιομηχανική στις ΗΠΑ, πριν από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στο χώρο των επιχειρήσεων.

Οι ίδιοι οι βιομήχανοι είχαν πια συμφέρον από την ανάπτυξη των εμπορικών δραστηριοτήτων τους .

Έτσι οι FACTORS αντιπρόσωποι απομακρύνθηκαν σιγά-σιγά από τον χώρο αυτό. Με τις νέες εξελίξεις άρχισαν να δημιουργούνται νέες εργασίες, παρέχοντας υπηρεσίες στους επιχειρηματίες, εκεί που αυτοί δεν μπορούσαν ή δεν τους συνέφερε να αναλάβουν, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη χρηματοδοτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών κάλυψης των πιστωτικών κινδύνων.

Ήρθε ο νέος FACTOR, ο σύγχρονος χρηματοδότης με πιστώσεις προκαταβολές απαιτήσεων, ασφαλίσεις εκχωρημένων τιμολογίων κ.ά. Έτσι δημιουργήθηκε το σύγχρονο FACTORING.

1.3 Ανάπτυξη του FACTORING στην Ευρώπη

Πολλοί είναι αυτοί που θεωρούν ότι το FACTORING αναπτύχθηκε ταυτόχρονα με τις ΗΠΑ και στην Αγγλία. Στη συνέχεια πέρασε και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το έδαφος ήταν πρόσφορο και αναπτύχθηκε γρήγορα, αφού παρομοίου τύπου συναλλαγές προυπήρχαν.

Εργασίες όπως η εγγύηση οφειλών, η χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων, η εκχώρηση απαιτήσεων κ.ά. υπήρχαν πριν από δεκαετίες αλλά δεν ήταν συστηματοποιημένες.

Τα τελευταία χρόνια οι εργασίες αυτές βρίσκουν απρόθυμες τις τράπεζες.

Τις εργασίες αυτές αναλαμβάνουν πια οι θυγατρικές εταιρείες, κυρίως, τραπεζών ή άλλων επιχειρήσεων γνωστές σαν FACTORS.

1.4 Γενικά χαρακτηριστικά του θεσμού FACTORING

Το FACTORING είναι μια συμπληρωματική μορφή χρηματοδότησης όπως το LEASING, FORFAITING κ.ά, χωρίς να είναι ανταγωνιστική με τον παραδοσιακό δανεισμό.

Έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα αφού χρηματοδοτεί τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Πρέπει να τονιστεί ότι στο FACTORING, σε οποιαδήποτε μορφή του, ο FACTOR αναλαμβάνει αποκλειστικά την είσπραξη και διαχείριση των τιμολογίων. Δεν ασχολείται με καμία άλλη εργασία όπως μεταφορά, τυποποίηση, συσκευασία κ.λ.π.

Το FACTORING λειτουργεί σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, και γι' αυτό διακρίνουμε πολλές μορφές και πολλούς τομείς εφαρμογής του όπως :

α. Εγχώριο (Domestic Factoring)

Το εγχώριο FACTORING αφορά την εσωτερική αγορά της χώρας. Δηλαδή την ανάληψη της ευθύνης είσπραξης των τιμολογίων που αφορούν τις πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας.

Επίσης τη λογιστική παρακολούθηση των πωλήσεων τη χρηματοοικονομική διαχείριση της επιχείρησης. Το εγχώριο FACTORING εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις και για κάθε προϊόν και υπηρεσία. Κυρίως αντιπροσωπεύει τις μικρομεσαίες και μεταποιητικές επιχειρήσεις.

Αυτές είναι κυρίως επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα διαχείρισης και χρηματοδότησης.

Το FACTORING βοηθά αυτές τις επιχειρήσεις χρηματοδοτώντας, παρακολουθώντας τις πωλήσεις τους, αναλαμβάνοντας τη λογιστική τους διαχείριση, καλύπτοντας τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς και αξιολογώντας την φερεγγυότητα των πελατών τους, μέσω ενός πολύ ανεπτυγμένου δικτύου πληροφόρησης που διαθέτουν οι υπηρεσίες του FACTORING.

Στο εγχώριο FACTORING τρεις βασικοί παράγοντες λαμβάνουν μέρος : ο προμηθευτής εκχωρητής, ο FACTOR και ο πελάτης-αγοραστής των προϊόντων του προμηθευτή. Το σύστημα του εγχώριου FACTORING προϋποθέτει τις εξής ενέργειες :

1. Ο προμηθευτής-εκχωρητής στέλνει τα εμπορεύματα στον αγοραστή-πελάτη.
2. Ο προμηθευτής-εκχωρητής εκχωρεί τα τιμολόγια και άλλα ανάλογα έγγραφα στον FACTOR.

3. Ο FACTOR πληρώνει προκαταβολή συνήθως το 80% της αξίας.
4. Ο FACTOR στέλνει αντίγραφα των τιμολογίων στον πελάτη-αγοραστή και εισπράττει τιμολόγια .
5. Ο πελάτης- αγοραστής πληρώνει την αξία των τιμολογίων στον FACTOR.
6. Ο πελάτης-αγοραστής στέλνει αντίγραφα των πληρωμένων τιμολογίων στον προμηθευτή - εκχωρητή
7. Τέλος ο FACTOR συμπληρώνει την πληρωμή στον προμηθευτή-εκχωρητή (20%).

β. Διεθνές (International Factoring)

Το διεθνές FACTORING ασχολείται κυρίως με τις εξαγωγές-εισαγωγές προϊόντων δηλ. την ανάληψη της ευθύνης είσπραξης και εξόφλησης των απαιτήσεων των τιμολογίων εξαγόμενων και εισαγόμενων προϊόντων.

Επίσης ασχολείται με τη χρηματοδότηση, προκαταβολή, διαχείριση τιμολογίων, μηχανογράφηση κλπ. Με το διεθνές FACTORING αναμένεται ότι θα διευκολυνθούν κατά πολύ οι εξαγωγές γι' αυτό και προηγείται. .

Οι κανονισμοί και οι ρυθμίσεις διαμορφώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την Ευρωπαϊκή Ένωση Εταιρειών FACTORING, FACTORS CHAIN INTERNATIONAL , που εδρεύει στο Άμστερνταμ. Οι συμμετέχοντες στις διεθνείς συναλλαγές FACTORING είναι:

Ο ΠΩΛΗΤΗΣ, ο οποίος είναι αυτός που εκδίδει το τιμολόγιο από την πώληση των προϊόντων του ή υπηρεσιών και εκχωρεί στον FACTOR εξαγωγής τη σχετική απαίτηση .

Ο ΠΕΛΑΤΗΣ , ο οποίος είναι αυτός που αγοράζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του πωλητή και οφείλει να πληρώσει σ' αυτόν το ποσό που αναγράφεται στο τιμολόγιο.

Ο FACTOR ΕΞΑΓΩΓΗΣ, ο οποίος δέχεται την ανάληψη των εισπρακτέων απαιτήσεων του πωλητή.

Ο FACTOR ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ, ο οποίος αναλαμβάνει να εισπράξει ή να εγγυηθεί τις απαιτήσεις, όπως αναγράφονται στο τιμολόγιο του πωλητή.

γ. Factoring με δικαίωμα αναγωγής.

Γενικά η όλη φιλοσοφία στηρίζεται στο ποιός θα αναλάβει το ρίσκο των απλήρωτων τιμολογίων.

Αν δηλαδή, ο FACTOR έχει το δικαίωμα να επιστρέφει τα απλήρωτα τιμολόγια στον προμηθευτή-εκχωρητή έναντι καταβολής του αντίστοιχου ποσού.

Συνήθως ο FACTOR αρχίζει με το δικαίωμα αναγωγής ώστε να πειστεί για την φερεγγυότητα των πελατών του και στη συνέχεια εφαρμόζει το θεσμό χωρίς δικαίωμα αναγωγής. Επίσης αυτό το είδος το εφαρμόζουν στις επιχειρήσεις που δεν ενδιαφέρονται για τις δραστηριότητες του FACTORING, παρά μόνο για την μείωση του κόστους είσπραξης ενός μέρους ή ενός συνόλου των τιμολογίων μέσω του FACTORING. Εδώ το ρίσκο αναλαμβάνει ο προμηθευτής.

δ. Χωρίς δικαίωμα αναγωγής.

Στην περίπτωση αυτή ο FACTOR δεν έχει το δικαίωμα να επιστρέφει τα απλήρωτα τιμολόγια στον προμηθευτή -εκχωρητή. Το ρίσκο αναλαμβάνει ο FACTOR.

Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ο FACTOR αναλαμβάνει την ευθύνη είσπραξης των τιμολογίων μέχρι ενός σημείου που καθορίζει ο ίδιος χωρίς αναγωγή και πέρα από αυτό να εισπράττει με δικαίωμα αναγωγής.

ε. Εμπιστευτικό FACTORING

Κατά το εμπιστευτικό FACTORING η συμφωνία μεταξύ FACTOR και προμηθευτή διατηρείται μυστική και δεν ανακοινώνεται στον πελάτη εκτός αν αυτός δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Αυτό γίνεται για να προστατευθεί ο FACTOR από πελάτες που έχουν υψηλό ρίσκο.

στ. Μη εμπιστευτικό FACTORING.

Στην περίπτωση αυτή έχει ανακοινωθεί στον πελάτη η συμφωνία που έχει προηγηθεί μεταξύ του προμηθευτή και του FACTOR. Η ανακοίνωση αυτή γίνεται με διάφορους τρόπους .Συνήθως αναγράφεται πάνω στα τιμολόγια το όνομα του FACTOR στο οποίο αυτά έχουν εκχωρηθεί.

ζ. Factoring χωρίς χρηματοδότηση (Maturity Factoring).

Το FACTORING αυτής της μορφής καλύπτει όλες τις διοικητικές δραστηριότητες των πωλήσεων, την είσπραξη των τιμολογίων και την ασφάλιση του πιστωτικού κινδύνου.

Ο FACTOR με τον προμηθευτή συμφωνούν στην πλήρη εξυπηρέτηση αλλά χωρίς την προπληρωμή του προμηθευτή από τον FACTOR και χωρίς την

αύξηση του χρηματοδοτικού κόστους. Οι πληρωμές του προμηθευτή από τις οφειλές του FACTOR γίνονται :

α) Μετά από μια σταθερή περίοδο που βασίζεται στις αναμενόμενες πληρωμές του μέσου όρου της πιστωτικής περιόδου κατόπιν συμφωνίας με τον οφειλέτη (MATURITY PERIOD)

β) Σύμφωνα με την πληρωμή του FACTOR από τους οφειλέτες ή με τη ρευστοποίηση των χρεών ή όπως αλλιώς συμφωνηθεί.

γ) Σύμφωνα με την ημερομηνία μεταφοράς των χρεών του FACTOR και της υποβολής αντιγράφου τιμολογίου, από τον προμηθευτή. Το κόστος του προμηθευτή σ' αυτή τη μορφή FACTORING είναι η προμήθεια που κυμαίνεται από 1-2%. Το κόστος πιστωτικού κινδύνου από 0,5-1% δεν συνυπολογίζεται πάντα στο κόστος προμήθειας του προμηθευτή, αλλά ακολουθεί άλλες διαδικασίες υπολογισμού.

η. Factoring για χρηματοδότηση

Κατά αυτή μορφή του FACTORING ο προμηθευτής-εκχωρητής χρηματοδοτείται στο ύψος των εισπρακτέων λογαριασμών χωρίς την εγγύηση της ρευστοποίησης ή της εξασφάλισης της είσπραξης των τιμολογίων. Τα τιμολόγια εδώ λειτουργούν σαν εγγύηση.

θ. Factoring μέσω αντιπροσώπου (Agency Factoring)

Το FACTORING με αυτή τη μορφή αποτελεί μια μέθοδο ή διαδικασία κατά την οποία μπορεί να υπάρξει εμπιστευτική χρηματοδότηση έναντι πιστωτικού κινδύνου (BAD DEBTS). Χωρίς άλλες διοικητικές υπηρεσίες.

ζ. Factoring τριημερούς συνεργασίας

Σ' αυτήν την μορφή FACTORING συμμετέχουν ο FACTOR ο προμηθευτής και η Τράπεζα. Ο FACTOR αναλαμβάνει να παρέχει ότι προβλέπεται ενώ η τράπεζα χρηματοδοτεί απευθείας τον προμηθευτή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που έχουν εκχωρηθεί στον FACTOR.

1.5 Το FACTORING σαν μορφή χρηματοδότησης

Μέχρι σήμερα η τραπεζική χρηματοδότηση είναι η μόνη σχεδόν μορφή χρηματοδότησης που προσφέρεται στις επιχειρήσεις για το κεφάλαιο κίνησης. Τώρα όμως λειτουργεί ένας νέος θεσμός χρηματοδότησης, του FACTORING που δεν αποσκοπεί στην αντικατάσταση της τραπεζικής χρηματοδότησης αλλά

στη συμπλήρωσή της και στην κάλυψη των αναγκών της επιχείρησης πέρα από αυτές που μπορεί να καλύψει η απλή τραπεζική χρηματοδότηση.

Οι τράπεζες χρηματοδοτούν επιχειρήσεις με βάση την οικονομική τους κατάσταση. Το FACTORING στηρίζεται κύρια στην φερεγγυότητα των πελατών της επιχείρησης. Κατά αυτόν τον τρόπο το FACTORING προσφέρει χρηματοδότηση σε επιχειρήσεις που δεν θα χρηματοδοτούταν από τράπεζες ή που έχουν εξαντλήσει τα περιθώρια των παραδοσιακών χρηματοδοτήσεων.

Στην πράξη οι ίδιες συστήνουν πελάτες στους FACTORS . Έτσι μπορούν κι αυτές να εξυπηρετούν τις ανάγκες των πελατών τους.

Το εξαγωγικό FACTORING δεν λειτουργεί σαν τρόπος χρηματοδότησης των εξαγωγών γιατί στις περισσότερες χώρες οι όροι χρηματοδότησης των εξαγωγών είναι αρκετά άνετοι.

Το FACTORING σ ' αυτόν τον τομέα πλεονεκτεί στο ότι επιτρέπει στον εξαγωγέα να προσφέρει ανταγωνιστικούς όρους διακανονισμών των εξαγωγών του. Αυτό αποτελεί εναλλακτική λύση για τον εξαγωγέα στην περίπτωση, που η πώληση δεν μπορεί να γίνει χωρίς την παροχή πίστωσης στον εξαγωγέα, λόγω έντονου ανταγωνισμού από άλλους εξαγωγείς.

Είναι φυσικά προφανείς οι κίνδυνοι που διατρέχει ο εξαγωγέας. Μέσω όμως του FACTORING ο εξαγωγέας μπορεί να προσφέρει ανταγωνιστικούς όρους στον εισαγωγέα και να ακολουθήσει επιθετική πολιτική χωρίς να διατρέχει κίνδυνο του να μην πληρώσει, αφού ο FACTOR τον έχει ήδη ασφαλίσει για τους κινδύνους αυτούς. Στην πράξη ο FACTOR συνεργάζεται με ασφαλιστικές εταιρείες ώστε ο FACTOR αναλαμβάνει την χρηματοδότηση, τη λογιστική παρακολούθηση , την είσπραξη των τιμολογίων, ενώ η ασφαλιστική εταιρεία να καλύπτει πλήρως τον πιστωτικό κίνδυνο.

Αυτό σημαίνει ότι αν ο αγοραστής-εισαγωγέας δεν πληρώσει ο FACTOR ή η ασφαλιστική εταιρεία πληρώνουν αμέσως τον εξαγωγέα-πωλητή χωρίς να περιμένουν την παρέμβαση εννόμων μέσων για την είσπραξη της απαίτησής του.

1.6 Διαδικασίες λειτουργίας του FACTORING

Οι διαδικασίες λειτουργίας του θεσμού ξεκινούν με :

1. Σύμβαση. Η υπογραφή σύμβασης και άλλων απαραίτητων εγγράφων από τον FACTOR και τον προμηθευτή που δηλώνουν το ξεκίνημα μιας νέας συνεργασίας

2. Συμμετέχοντες. Οι κύριοι παράγοντες που παίρνουν μέρος είναι ο εξαγωγικός FACTOR ο εισαγωγικός FACTOR , ο προμηθευτής-πωλητής και ο πελάτης-αγοραστής.

3. Στοιχεία προμηθευτή. Ο προμηθευτής θα πρέπει να γνωρίζει πληροφορίες σχετικά με την είσπραξη των απαιτήσεων (π.χ. επικοινωνία με τους πελάτες) όρους πληρωμής, οφειλόμενα υπόλοιπα σε κάθε πελάτη αναλυτικά.

4. Λογαριασμός πελάτη-αγοραστή με FACTOR. Ειδικός λογαριασμός χρέωσης θα γράφεται στην υποβαλλόμενη "πιστωτική έγκριση" αλλά και έπειτα σε κάθε αντίγραφο τιμολογίου.

5. Εκχώρηση τιμολογίου-πιστωτικού σημειώματος.

Ο προμηθευτής εκχωρεί τα σχετικά έγγραφα (τιμολόγια κλπ.) στον FACTOR μέσα σε 7 ημέρες από την ημέρα έκδοσης. Σε περίπτωση λάθους ή ακύρωσης των τιμολογίων πρέπει να εκχωρούνται σε 7 ημέρες από την ημέρα που ανακαλύπτεται το λάθος.

6. Πιστωτικοί όροι. Αυτοί αναγράφονται πάνω στα τιμολόγια. Πάνω σε κάθε τιμολόγιο που απευθύνεται στον FACTOR θα πρέπει να αναφέρεται ο συγκεκριμένος FACTOR όπως επίσης και οι όροι σύμφωνα με τους οποίους θα πληρώσει ο πελάτης-αγοραστής .

Ο εκχωρητής στέλνει το πρωτότυπο στον FACTOR κι ένα αντίγραφο στον πελάτη.

7. Σχετική ειδοποίηση και μεταβίβαση τιμολογίων για είσπραξη. Ο εκχωρητής αφού κλείσει συμφωνία με τον FACTOR του στέλνει τα τιμολόγια και συμπληρώνει και ένα έντυπο ειδοποιητήριο για το ότι εκχωρήθηκαν τα τιμολόγια προς είσπραξη. Πάνω στο ειδοποιητήριο αναφέρεται η ημερομηνία των τιμολογίων που είναι και η ημερομηνία έναρξης της τοκοφόρου περιόδου. Αν δηλαδή περάσει ο χρόνος πληρωμής και τα τιμολόγια δεν εξοφληθούν αρχίζει η τοκοφόρος περίοδος.

Γι' αυτές τις περιπτώσεις έχει από πριν κανονιστεί με ειδικές ρυθμίσεις από τον FACTOR και τον εκχωρητή και υπάρχει ένα επιτόκιο για ασυνεπείς πελάτες , που θα ισχύει πέραν των κανονικών ημερομηνιών για πληρωμή.

Ένα αντίγραφο του ειδοποιητηρίου θα επιστραφεί στον εκχωρητή με την υπογραφή του FACTOR, για την ύπαρξη σχετικών αποδείξεων.

8. Διαφωνίες-απλήρωτοι λογαριασμοί- Αφερέγγυοι πελάτες. Αν ο πελάτης διαφωνήσει με τον προμηθευτή ή τον FACTOR ή αρνηθεί να πληρώσει το τιμολόγιο του, αμέσως ο FACTOR ειδοποιεί τον προμηθευτή. Αν η διαφωνία παραμείνει τότε πρέπει μέσα σε είκοσι (20) ημέρες να γίνουν οι ανάλογες ρυθμίσεις για τη λύση της διαφωνίας.

Αν αυτή η διαφωνία αφορά απλήρωτο τιμολόγιο αυτό θα εμφανιστεί στο βιβλίο απλήρωτων απαιτήσεων και θα πρέπει να επιβληθεί ελάχιστο όριο ποινικής ρήτηρας.

Για μεγάλα ποσά ο FACTOR χρησιμοποιεί νομικές διαδικασίες. Ο FACTOR στέλνει ειδοποιήσεις υπενθύμισης στον πελάτη. Ο τελευταίος λαμβάνει δύο περίπου υπενθυμίσεις και έχει 35 ημέρες για να πληρώσει τους λογαριασμούς πριν αρχίσουν οι νομικές διαδικασίες. Εκτός αν ο FACTOR έχει αναλάβει τον κίνδυνο του πελάτη, οπότε αυτός αποφασίζει αν θα εφαρμοστούν οι νομικές διαδικασίες ή όχι..

9. Κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου. Η πιστωτική κάλυψη παρέχεται μόνο σε επισφαλείς πελάτες, έτσι ο FACTOR πληρώνει τον προμηθευτή μόνο σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας του πελάτη. Η κάλυψη συμφωνείται είτε με ένα πιστωτικό όριο, που ανανεώνεται σε κάθε πελάτη και ο FACTOR αναλαμβάνει τον κίνδυνο ως αυτό το όριο είτε με τον καθορισμό μιας αξίας μηνιαίων φορτώσεων σε κάθε πελάτη, οπότε ο FACTOR παρέχει πιστωτική κάλυψη αν ο προμηθευτής δεν ξεπεράσει το όριο αυτό.

10. Υποχρεώσεις του FACTOR προς πελάτη και προμηθευτή. Ο FACTOR είναι υποχρεωμένος να τηρεί σωστά τα λογιστικά αρχεία από την συνεργασία του πελάτη με τον προμηθευτή. Πρέπει σε αυτά να αναφέρονται πολλές λεπτομέρειες σχετικά με τα οφειλόμενα ποσά όπως και πληροφορίες διαχείρισης πχ. καθημερινή ταμειακή αναφορά για ποσά που πληρώνει κάθε πελάτης, μηνιαίες εισπράξεις πωλήσεων κατά πελάτη, αναφορά για πελάτες που έκλεισαν τους λογαριασμούς τους ή ξεπέρασαν το πιστωτικό όριο κλπ. Ο FACTOR στέλνει τα οφειλόμενα ποσά από τον πελάτη στον προμηθευτή.

Επίσης ο FACTOR ως προς τον προμηθευτή πρέπει να τηρεί μια έκθεση απαιτήσεων που αγοράστηκαν και ανά τακτά χρονικά διαστήματα να δείχνει την αξία των απλήρωτων απαιτήσεων ή αυτών που έχουν λήξει ή αγοραστεί από τον προμηθευτή.

Παράλληλα τηρείται έκθεση με τα υπόλοιπα των απαιτήσεων που έχουν αναλάβει τον κίνδυνο ο FACTOR κι αυτές που έχει αναλάβει ο προμηθευτής. Επίσης μια έκθεση με λεπτομερείς αναφορές όλων των πράξεων και των εξόδων που κάνει ο FACTOR.

11. Προκαταβολή. Ο FACTOR δεν προεξοφλεί συνήθως την αξία του τιμολογίου αλλά δίνει μια προκαταβολή το 80% της αξίας του.

Μπορεί κάποιες φορές να κάνει κάποιες κρατήσεις αν υπάρξουν κάποιες αμφισβητούμενες ή καθυστερούμενες απαιτήσεις (πέραν των 90 ημερών) ή κάποιες άλλες απρόβλεπτες. Ο FACTOR επιβαρύνει την προκαταβολή με μια επιπλέον επιβάρυνση, την επιβάρυνση προεξόφλησης.

Αυτή υπολογίζεται από το χρεωστικό υπόλοιπο του τρεχούμενου λογαριασμού του πελάτη, με ποσοστό πάνω από το βασικό τραπεζικό επιτόκιο (όταν αφορά ξένα νομίσματα).

Συνήθως οι FACTORS ζητούν την είσπραξη των αμοιβών τους στο τοπικό νόμισμα ώστε να αποφεύγονται τυχόν συναλλαγματικοί κίνδυνοι.

Η επιβάρυνση προεξόφλησης χρεώνεται στο λογαριασμό του πελάτη στο τέλος κάθε μήνα. Με κάθε προκαταβολή κανονίζεται κι ένας τόκος με τον οποίο επιβαρύνεται ο προμηθευτής, αν καθυστερήσει να πληρώσει τον FACTOR από την ημερομηνία που έχει συμφωνηθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ**ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ Ε/Ε****2.1 Γενικά περί εγγυητικών επιστολών****2.1.1 Ορισμός εγγυητικής επιστολής Τραπεζής (Ε/Ε).**

Εγγυητική Επιστολή είναι μια επιστολή που συντάσσεται από τράπεζα κατόπιν αιτήσεως του πελάτη της και απευθύνεται σε κάποιον τρίτο (εγγυολήπτη). Με την επιστολή αυτή η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει ένα ορισμένο ποσό στον εγγυολήπτη, αν το πρόσωπο υπέρ του οποίου εγγυάται (ο "υπέρ ου") δεν εκληρώσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει έναντι του εγγυολήπτη.

2.1.2 Τα πρόσωπα μιας Ε/Ε τραπεζής.

α) Η ΤΡΑΠΕΖΑ είναι ο εγγυητής (Guarantor). Αναλαμβάνει την έκδοση της Ε/Ε κατόπιν αίτησης του πελάτη της, και την υποχρέωση απέναντι στον εγγυολήπτη ότι θα καταβάλλει αμέσως σε αυτόν το ποσό που αναφέρεται στην Ε/Ε, μόλις αυτός το ζητήσει.

β) Ο ΠΕΛΑΤΗΣ (εντολέας) (Principal) είναι αυτός που κάνει την αίτηση για την έκδοση της Ε/Ε και ουσιαστικά αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την έκδοση (παροχή καλυμμάτων, πληρωμή προμήθειας, συνέπειες τυχόν κατάπτωσης).

γ) Ο "ΥΠΕΡ ΟΥ" (in favour of) είναι αυτός για τον οποίο εγγυάται η τράπεζα ότι θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις, που έχει αναλάβει έναντι του εγγυολήπτη. Συνήθως ο "Υπέρ ου" είναι ο ίδιος με τον πελάτη.

δ) Ο ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ (ο "προς ον" απευθύνεται) (Beneficiary) είναι το πρόσωπο στο οποίο δίνει η τράπεζα την εγγύηση της.

2.1.3 Οι σχέσεις που δημιουργεί η έκδοση μιας Ε/Ε.

Είναι οι εξής 6 σχέσεις : ΤΡΑΠΕΖΑ-ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ
 ΤΡΑΠΕΖΑ-ΠΕΛΑΤΗΣ
 ΤΡΑΠΕΖΑ-ΥΠΕΡ ΟΥ
 ΠΕΛΑΤΗΣ-ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ
 ΠΕΛΑΤΗΣ-ΥΠΕΡ ΟΥ
 ΥΠΕΡ ΟΥ-ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ

α) ΤΡΑΠΕΖΑ-ΠΕΛΑΤΗΣ.

Η πιο σημαντική για την Τράπεζα. Για οποιαδήποτε ανωμαλία στην πορεία της Ε/Ε η τράπεζα θα στραφεί στον πελάτη της με τον οποίο έχει συμφωνήσει την έκδοση της Ε/Ε και από τον οποίο θα ζητήσει το ποσό της εγγυητικής στην περίπτωση που το καταβάλλει στον εγγυολήπτη. Γι' αυτό η απόφαση να εκδοθεί μια Ε/Ε είναι θέμα Credit ως προς τον πελάτη.

β) ΤΡΑΠΕΖΑ-ΥΠΕΡ ΟΥ

Ο "υπέρ ου" ενδιαφέρει την Τράπεζα από την άποψη μόνο της ικανότητας του να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει έναντι του εγγυολήπτη. Στην περίπτωση που ο "υπέρ ου" ταυτίζεται με τον πελάτη τότε μόνο η σχέση είναι ουσιαστική.

γ) ΤΡΑΠΕΖΑ-ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ

Η Τράπεζα με την έκδοση της Ε/Ε αναλαμβάνει συγκεκριμένες υποχρεώσεις έναντι του εγγυολήπτη που καθορίζονται στο κείμενο της Ε/Ε και που συνδέονται άμεσα με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει ο "υπέρ ου" έναντι του εγγυολήπτη.

Η τράπεζα πάντως αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει το ποσό της Ε/Ε μόλις το ζητήσει ο εγγυολήπτης.

δ) ΥΠΕΡ ΟΥ - ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ

Από την καλή πορεία αυτής της σχέσης εξαρτάται και η καλή τύχη της Ε/Ε μιας και ο εγγυολήπτης θα ζητήσει από την τράπεζα να του καταβάλλει το ποσό της Ε./Ε (να κάνει δηλ. κατάπτωση της Ε/Ε) αν ο "υπέρ ου" δεν εκπληρώσει τις προς αυτόν υποχρεώσεις του.

ε) ΠΕΛΑΤΗΣ-ΕΓΓΥΟΛΗΠΤΗΣ

Σχέση κενή, εκτός από την περίπτωση που ο πελάτης ταυτίζεται με τον "υπέρ ου".

στ) ΠΕΛΑΤΗΣ-ΥΠΕΡ ΟΥ

Σχέση που μόνο πληροφοριακά ενδιαφέρει την τράπεζα.

2.2 Κατηγορίες εγγυητικών επιστολών

2.2.1 Μέ κριτήριο το περιεχόμενο τους.α) Συμμετοχής.

Η ανάθεση έργου ή παραγγελίας από κάποιο φορέα, εκτός από ελάχιστες λεπτές περιπτώσεις έργων και παραγγελιών του Δημοσίου, γίνεται με μια καθοριζόμενη διαδικασία δημοπράτησης. Κατά τη δημοπράτηση αυτή, οι εργολάβοι ή οι προμηθευτές που παίρνουν μέρος, υποχρεούνται να προσκομίσουν Ε/Ε συμμετοχής που αντιπροσωπεύει ποσοστό 2% έως 5% πάνω στον προϋπολογισμό του έργου.

Με την Ε/Ε συμμετοχής η Τράπεζα εγγυάται ότι στην περίπτωση που κατακυρωθεί ο διαγωνισμός στον "υπέρ ου" και αυτός δεν δεχθεί να αναλάβει το έργο, η τράπεζα θα καταβάλλει στον εγγυολήπτη το ποσό της Ε/Ε.

Οι Ε/Ε αυτού του είδους περιέχουν σχετικά μικρότερο κίνδυνο για τους παρακάτω λόγους:

- Λόγω της συμμετοχής πολλών εργολάβων ή προμηθευτών στο διαγωνισμό για το ίδιο έργο, το αμφίβολο της κατακύρωσης συνεπάγεται μειωμένο κίνδυνο για την Ε/Ε που εμείς έχουμε εκδόσει.
- Λόγω της συμμετοχής πολλών υποψηφίων που δεν έχουν πρόθεση κατ' αρχήν να αναλάβουν το έργο ή την παραγγελία, αλλά παρουσιάζονται είτε για να ασκήσουν πίεση σε άλλους διαγωνιζόμενους με σκοπό να επωφεληθούν, είτε για να διαφυλάξουν το κύρος και την προβολή των ιδίων των επιχειρήσεων τους με υψηλές τιμές στις προσφορές τους.

Η τράπεζα πριν από την έκδοση μιας τέτοιας Ε/Ε και για την καλύτερη εξασφάλιση της πρέπει εκτός από τους βασικούς κανόνες Ελέγχου Πίστωσης

(φερεγγυότητα, εντιμότητα κλπ.) να εξακριβώσει τις πραγματικές προθέσεις του "υπέρ ου" η εγγύηση γύρω από τη συμμετοχή του στο σχετικό διαγωνισμό και ακόμα να μελετήσει τη διακήρυξη, τους όρους δημοπράτησης και το ενδεχόμενο της έκδοσης στη συνέχεια μιας E/E καλής εκτέλεσης.

Υπάρχει ακόμα η περίπτωση να εκδώσουμε περισσότερες της μίας E/E για συμμετοχή στο ίδιο έργο. Αυτές είναι οι λεγόμενες "ΤΑΥΤΟΣΗΜΕΣ E/E" και είναι ευνόητο ότι η υποχρέωση μας περιορίζεται στο ύψος μιας και μόνον και όχι στο σύνολο των E/E συμμετοχής που εκδώσαμε για το ίδιο έργο.

β) Καλής εκτέλεσης.

Μέσω αυτών των E/E η τράπεζα εγγυάται για την καλή εκτέλεση από τον "υπέρ ου" η επιστολή, του έργου ή της προμήθειας που αυτός έχει αναλάβει σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης. Αν δεν τηρηθούν οι συμβατικοί όροι της κατασκευής του έργου ή της εκτέλεσης της παραγγελίας ο εγγυητής (τράπεζα) είναι υποχρεωμένος να δεχτεί την κατάπτωση της αντίστοιχης E/E και να πληρώσει στον εγγυολήπτη το προβλεπόμενο ποσό, το οποίο για τις περιπτώσεις των E/E καλής εκτέλεσης είναι συνήθως διπλάσιο από αυτό που καθορίζεται σε E/E συμμετοχής για το ίδιο έργο.

Εξ' αιτίας της μεγάλης κατά κανόνα διάρκειας αυτών των εγγυήσεων ο κίνδυνος για την τράπεζα παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να υπάρχει πάντα η δυνατότητα παρακολούθησης της εκτέλεσης των έργων ή των παραγγελιών για τις οποίες εγγυήθηκε.

Υποχρέωση λοιπόν της τράπεζας πριν από την έκδοση μιας E/E καλής εκτέλεσης και πέρα από τους γενικούς κανόνες Credit είναι να ελέγχει στο μέτρο του δυνατού, τους όρους και τις προθεσμίες καθώς και κάθε διαφωτιστική λεπτομέρεια σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης.

Είναι επίσης απαραίτητο να γνωρίζουμε εκτός από την γενικότερη αξιοπιστία της επιχείρησης και τον ορθολογισμό της πάνω στην ανάληψη έργων, την όποια τάση για επέκταση έχει, τον αριθμό των έργων που έχει στο παρελθόν αναλάβει και αυτών που εκτελεί στην τρέχουσα περίοδο.

Τέλος πρέπει να διαπιστώνουμε εάν αναλαμβάνει έργα ή παραγγελίες σε χαμηλές τιμές, μια πρακτική που οπωσδήποτε δημιουργεί προβλήματα στη συνέχεια.

Μερικές από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις για τις οποίες η τράπεζα εγγυάται την καλή εκτέλεση ή την τήρηση καθορισμένων διαδικασιών σχετικών με οικονομικές πράξεις είναι οι παρακάτω:

1. Δασμών / Φόρων.

Αφορά την περίπτωση εισαγωγής ειδών χωρίς καταβολή δασμών κατά την οποία όμως δεν προσκομίζεται σχετική έγκριση ατέλειας του ΥΠΕΘΟ κατά τον εκτελωνισμό τους.

Με την Ε/Ε η τράπεζα εγγυάται την προσκόμιση της έγκρισης ατέλειας ή ακόμα και την οριστικοποίηση της ατέλειας. Η οριστικοποίηση της ατέλειας αφορά περιπτώσεις εκσυγχρονισμού μηχανολογικού εξοπλισμού επιχειρήσεων και δίνεται μετά την καταστροφή ενώπιον αρμόδιας επιτροπής των παλιών μηχανημάτων που αντικαθίστανται

2. Δασμών / Φόρων εισαγωγής-επανεξαγωγής.

Πρόκειται για Ε/Ε που καλύπτει την χωρίς καταβολή δασμών εισαγωγή ειδών, τα οποία εισάγονται με τον όρο της επαναεξαγωγής τους μέσα σε ορισμένη προθεσμία.

(πχ. για δοκιμή, επίδειξη σε εκθέσεις, πρώτες ύλες για κατασκευή και εξαγωγή προϊόντων φασόν).

3. Προσωρινού διακανονισμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι Ε/Ε αυτές απευθύνονται προς την Τράπεζα Ελλάδος και καλύπτουν προσωρινό διακανονισμό εισαγωγών ή εξαγωγών, καθώς και την τήρηση των προβλεπόμενων συναλλαγματικών διατυπώσεων.

Προυπόθεση για την έκδοσή τους είναι το να βρίσκονται τα σχετικά φορτωτικά έγγραφα στα χέρια της τράπεζας.

2.2.2 Πληρωμής.

Στήν κατηγορία αυτή εντάσσονται οι Ε/Ε εκείνες διά των οποίων η τράπεζα εγγυάται την πληρωμή-εξόφληση των οφειλών. Χαρακτηριστικό των Ε/Ε αυτής της μορφής είναι είτε η ύπαρξη και πληρωμή κάποιας οφειλής, είτε η πληρωμή ποσού με τη μορφή προκαταβολής ή ανάληψης κρατήσεων από τον εγγυολήπτη προς τον "υπέρ ου" ή Ε/Ε ο οποίος εκτελεί το έργο ή την παραγγελία.

α) Πληρωμή οφειλών εσωτερικού-εξωτερικού.

Είναι η πιο τυπική περίπτωση Ε/Ε "πληρωμής". Η τράπεζα σε αυτές τις περιπτώσεις εγγυάται για την εμπρόθεσμη εξόφληση οφειλής που έχει προκύψει από μια συναλλαγή.

Σαν δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις μπορούμε να αναφέρουμε τις Ε/Ε προς την ΚΥΔΕΠ για την εμπρόθεσμη πληρωμή της αξίας ειδών πωλουμένων επί πιστώσει ή ακόμα, τις Ε/Ε σε συνάλλαγμα που εκδίδονται υπέρ Ελλήνων Εισαγωγέων για την εμπρόθεσμη εξόφληση της αξίας των επί πιστώσει αγοραζόμενων ειδών από το εξωτερικό.

β) Λήψης προκαταβολής.

Κατά κανόνα οι συμβάσεις έργου προβλέπουν είτε κατά το στάδιο της έναρξης, είτε κατά την πορεία του έργου την παροχή προκαταβολών στον ανάδοχο του έργου με τον όρο κατάθεσης ισόποσης Ε/Ε. Η λήψη μιας τέτοιας εγγύησης παρέχει στον εργολάβο την δυνατότητα αντιμετώπισης οικονομικών υποχρεώσεων του σχετικά με την εκτέλεση του έργου.

Πρέπει να επισημάνουμε εδώ την σημασία που έχει η παρακολούθηση εκ μέρους της τράπεζας, του κατά πόσον τα χρήματα που εισπράττονται σαν προκαταβολή χρησιμοποιούνται στο συγκεκριμένο έργο και όχι για ξένους σκοπούς προς αυτό.

Υπάρχει το ενδεχόμενο, ο πελάτης βασιζόμενος σε λήψη προκαταβολών να προσπαθεί να φέρει σε πέρας την "καλή εκτέλεση" προηγούμενου έργου, με αποτέλεσμα να επιβαρύνει ολοένα περισσότερο την θέση του, ειδικά αν προκειμένου να εξασφαλίσει τις αναγκαίες προκαταβολές "χτυπάει" έργα σε υπερβολικά χαμηλές τιμές.

γ) Αναλήψεις κρατήσεων.

Στην διάρκεια εκτέλεσης του έργου που έχει αναληφθεί γίνονται από το Δημόσιο πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί σύμφωνα με τις οποίες εκδίδονται ειδικά εντάλματα πληρωμής, με τα οποία ο εργολάβος εισπράττει την αντίστοιχη αμοιβή του. Από την αμοιβή αυτή και σύμφωνα με τους κανονισμούς για τα Δημόσια Έργα η αρμόδια υπηρεσία του Δημοσίου παρακρατεί ποσοστά 5% ή 10% (δέκατα ή εικοστά) για την κάλυψη ενδεχομένων ατελειών ή πλημελλών εκτελέσεων, τα οποία αποδίδει με την παραλαβή του έργου. Το ποσό που παρακρατήθηκε (5% ή 10%) κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί ο εργολάβος να το εισπράξει με προσκόμιση ισόποσης Ε/Ε τραπέζης.

Όσον αφορά τις Ε/Ε αναλήψεως κρατήσεων ένα σημείο προσοχής είναι ότι οι υπεύθυνοι εργολάβοι (σε περιπτώσεις κατασκευής έργων) δεν δείχνουν ενδιαφέρον για την παράδοση των έργων και την εκκαθάριση των λογαριασμών τους δεδομένου ότι έχουν εισπράξει όλο σχεδόν το λαβείν τους.

2.3 Ισχύουσες διατάξεις για την έκδοση Ε/Ε

2.3.1 Γενικές διατάξεις.

Για την έκδοση των Ε/Ε ισχύουν τα παρακάτω :

- Ότι οι Ε/Ε που εκδίδονται κατά παράβαση των αποφάσεων της Τ.Ε δεν συνεπάγονται καθόλου την ακυρότητα τους, από την άποψη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων εκ μέρους της τράπεζας και προς αυτόν στον οποίο απευθύνονται, ανεξάρτητα από τις συνέπειες που θα μπορούσε αυτή να υποστεί σύμφωνα με την εφαρμογή των νόμων σχετικά με τον έλεγχο των τραπεζών.
- Ότι υπάρχουν περιπτώσεις σύμφωνα με τις οποίες παρά την κατ' αρχήν απαγόρευση της έκδοσης τους να μπορεί η τράπεζα να τις χορηγεί με ορισμένους όρους και προϋποθέσεις (συνήθως την κάλυψη της Ε/Ε με 100% μετρητά σε δεσμευμένο λογαριασμό).

2.3.2 Διατάξεις που απαγορεύουν την έκδοση Ε/Ε.

Οι απαγορεύσεις της έκδοσης Ε/Ε πηγάζουν είτε από το καθοριζόμενο από το νόμο 5076/1931 περί Α.Ε. και ΤΡΑΠΕΖΩΝ , είτε από τις ειδικές και

απαγορευτικές διατάξεις της Τράπεζας της Ελλάδος είτε τέλος από την ύπαρξη απαγορευτικών άρθρων στον αστικό κώδικα.

α) Περιπτώσεις που καθορίζει ο νόμος 5076/1931 περί Α.Ε. και Τραπεζών.

Στην κατηγορία αυτή έχουμε τις παρακάτω απαγορεύσεις :

- Υπέρ του ιδίου προσώπου (Φυσικού ή Νομικού) για ποσά που υπερβαίνουν το 1/5 του κεφαλαίου (Μετοχικού και Αποθεματικού) της Τράπεζας. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπεται η χορήγηση πιστώσεων κατ'εξαίρεση πέρα από το ανώτατο όριο μετά από απόφαση του Υπουργού Εμπορίου που εκδίδεται με την σύμφωνη γνώμη της Τράπεζας της Ελλάδος. Ο παραπάνω περιορισμός αναφέρεται στο σύνολο πιστώσεων και εγγυήσεων που έχουν χορηγηθεί προς το ίδιο πρόσωπο.
- Υπέρ μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας που εκδίδει την Ε/Ε. Και στην περίπτωση αυτή επιτρέπεται η έκδοση Ε/Ε εφ' όσον παρέχονται επαρκείς εμπράγματα ασφάλειες ή υφίστανται ειδική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων που ισχύει μόνο για την χρήση μέσα στην οποία πάρθηκε.

β) Περιπτώσεις που καθορίζονται με βάση ειδικές αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

- Για την έστω και έμμεση εξασφάλιση της εξόφλησης εξωτραπεζικών δανεισμών ή εκτελέσεως γενικά συμβάσεων μέσω των οποίων με οποιοδήποτε τρόπο επιτυγχάνεται εξωτραπεζική χρηματοδότηση.
- Για την εξασφάλιση καταβολής διαφορών εξ' αιτίας μεταβολών στις τιμές νομισμάτων, ξένου συναλλάγματος ή στους τιμάριθμους σε συμβόλαιο οποιασδήποτε μορφής.

Οι δύο παραπάνω απαγορεύσεις δεν ισχύουν εφ' όσον από τους εντολείς κατατίθεται σε δεσμευμένο λογαριασμό το 100% του ποσού σε μετρητά ή σε ομολογίες οικονομικής ανάπτυξης ΔΕΗ και ΟΤΕ.

- Υπέρ εργολάβου Δημοσίων έργων απαγορεύεται η χορήγηση Ε/Ε διπλής χρήσεως (συμμετοχής σε δημοπρασία και εκτέλεσης συμβάσεως συγχρόνως).
- Υπέρ Δημοσίου και ΝΠΔΔ "εντός ορίου" αν το ποσό ξεπεράσει το όριο που έχει καθοριστεί για την κάθε τράπεζα.
- Κάθε Ε/Ε χωριστά δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του καθορισμένου για κάθε τράπεζα ορίου.

γ) Νομικές απαγορευτικές διατάξεις.

Εκτός από τις αποφάσεις της Τ.Ε για την απαγόρευση έκδοσης Ε/Ε ισχύουν και απαγορεύσεις :

- Όταν αντιβαίνουν σε κανόνες Δημόσιας τάξης (ΑΚ 3, με ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να αποκλειστεί η εφαρμογή κανόνων Δημ. τάξης).
- Όταν αφορούν απαγορευμένες δικαιοπραξίες (ΑΚ 174).
- Όταν αφορούν δικαιοπραξίες αντίθετες με τα χρηστά ήθη (ΑΚ 178).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

3.1 Είδη χρηματοδοτήσεων

3.1.1. Χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων εξαγωγής ή συναλλαγματικών που προέρχονται από εξαγωγές.

α) Η πληρωμή της αξίας των εξαγωγμένων προϊόντων γίνεται έναντι Φ/Ε.

Διακανονισμοί :

i) Έν όψει (at sight) - Μετρητοίς.

- Ο δικαιούχος λαμβάνει το προϊόν της πίστωσης με την παρουσίαση και εξέταση των εγγράφων.

ii) Πληρωμή με προθεσμία.

- Ο αγοραστής παραλαμβάνει το εμπόρευμα χωρίς να πληρώσει τοις μετρητοίς, αλλά υπογράφει συναλλαγματική ή υποσχετική επιστολή ανάλογα με τις οδηγίες του πωλητή. (για διακανονισμό μέσα σε έξι μήνες από τη φόρτωση ή σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα κατά τα ισχύοντα).

iii) Ελεύθερα φορτωτικά.

Τα εμπορεύματα φορτώνονται και η φορτωτική στέλνεται ελεύθερα στον αγοραστή, παραλαμβάνει δηλαδή τα εμπορεύματα χωρίς να έχει καμία υποχρέωση να πληρώσει την τράπεζα. Ο αγοραστής θα πληρώσει τον πωλητή σε κάποια χρονική στιγμή με βάση κάποια συμφωνία μεταξύ των.

3.1.2 Προχρηματοδότηση επί ενεγγύων πιστώσεων (letter of credit) ή παραγγελιών.

α) Η πληρωμή της αξίας εξαγομένων γίνεται βάσει ανεκκλήτου ενεγγύου πιστώσεως.

- Όταν ο πωλητής απαιτεί από τον αγοραστή να ανοίξει αννέκλητη ενέγγυα πίστωση.

- Με τον όρο αυτό νοείται η συμφωνία κατά την οποία μια τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει για λογαριασμό του αγοραστή ή να αποδεχτεί συναλλαγματικές ή υποσχετικές.

- Η ενέγγυος πίστωση είναι ισοδύναμη με εγγυητική επιστολή τράπεζας.
Διάκριση ενεγγύων πιστώσεων ανάλογα με τον χρόνο πληρωμής :

i) Πιστώσεις εν' όψει (at sight).

Όπου ο πωλητής πληρώνεται αμέσως με την παράδοση των προβλεπομένων εγγράφων.

ii) Πιστώσεις με προθεσμία.

Η πληρωμή γίνεται σε κάποιο μεταγενέστερο χρόνο.

3.2 Επιτόκια

3.2.1 Χρηματοδοτήσεις εξαγωγών έναντι Φ/Ε.

α) Εκτοκίζονται με το γενικό επιτόκιο κεφαλαίου κινήσεως.

β) Αν για το συγκεκριμένο παραγωγικό κλάδο ή κατηγορία, ισχύει χαμηλότερο επιτόκιο για κεφάλαια κίνησης, τότε θα εφαρμόζεται το επιτόκιο αυτό.

(εξαγωγές βιοτεχνίας, γεωργικών βιομηχανιών, αγροτικών συνεταιρισμών κλπ.)

3.2.2 Χρηματοδοτήσεις εξαγωγών έναντι Φ/Ε με προθεσμιακό διακανονισμό.

α) Εφαρμόζεται ειδικό επιτόκιο 10.5% για όλο το διάστημα της πίστωσης.

β) Το ίδιο ισχύει και για τις περιπτώσεις όπου το τιμολόγιο έχει εκδοθεί σε δραχμές.

Τα επιτόκια της παραγράφου 3.2.2 ισχύουν εφόσον πληρούνται αθροιστικά οι παρακάτω προϋποθέσεις :

1. Ο συγκεκριμένος προθεσμιακός διακανονισμός προβλέπει πληρωμή σε μετατρέψιμο νόμισμα και οι όροι του έχουν προηγουμένως εγκριθεί από την Υποεπιτροπή Συν/τος επί Εισαγωγών και Εξαγωγών της Τράπεζας της Ελλάδος.

2. Συνομολόγηση ποινικής ρήτρας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου με την οποία ο εξαγωγέας συμφωνεί ότι τα υπέρ αυτού εμβάσματα σε συνάλλαγμα που καλύπτουν την αξία της εξαγωγής, θα αποστέλλονται πάντα στην τράπεζα που τον χρηματοδοτεί έναντι Φ/Ε, αλλιώς θα υποχρεούται να καταβάλλει σαν ποινική ρήτρα ποσό δραχμών ίσο με το διπλάσιο της διαφοράς μεταξύ του ποσού που θα εισπραχθεί κατά την δραχμοποίηση (με βάση την τρέχουσα ισοτιμία) του εμβάσματος από τράπεζα άλλη από την χρηματοδότη και του σε δραχμές

ισοτίμου του αυτού εμβάσματος (με βάση την επίσημη τιμή αγοράς \$ ΗΠΑ κατά την ημερομηνία φόρτωσης όπως αυτή προκύπτει από την σχετική διασάφηση τη εξαγωγής

3. Θα δοθεί ανέκκλητη εξουσιοδότηση του εξαγωγέα στην χρηματοδότη τράπεζα για την πώληση στην Τράπεζα Ελλάδος των σε \$ ΗΠΑ ποσών που θα εισάγονται κατά την τμηματική εξόφληση της αξίας της εξαγωγής, πλέον τόκων του προθεσμιακού διακανονισμού, στην επίσημη σε δραχμές τιμή αγοράς του \$ ΗΠΑ που θα ισχύει κατά την ημερομηνία φορτώσεως των εμπορευμάτων (όπου ως ημερομηνία φορτώσεως θα λαμβάνεται αυτή που προκύπτει από την σχετική διασάφηση της εξαγωγής ή από το "επιστρεπτέο" αντίτυπο της δήλωσης εξαγωγής).

Στην περίπτωση που ο συγκεκριμένος προθεσμιακός διακανονισμός καλύπτει περισσότερες της μιας φορτώσεις, κατά την τμηματική εξόφληση θα εφαρμόζονται κατά χρονολογική σειρά οι επίσημες τιμές αγοράς που ίσχυαν στην κάθε ημερομηνία φορτώσεως επί ποσών εισπρατομένου συναλλάγματος που αντιστοιχούν στην αξία του εμπορεύματος της κάθε φορτώσεως.

4. Η πιο πάνω εξουσιοδότηση θα παρέχει, στην περίπτωση πληρωμής της αξίας των εξαγομένων προϊόντων σε άλλο εκτός \$ ΗΠΑ μετατρέψιμο νόμισμα, την εντολή μετατροπής σε \$ ΗΠΑ των ποσών που θα εισπράττονται. Η μετατροπή σε \$ ΗΠΑ θα γίνεται με βάση τις τρέχουσες ισοτιμίες FIXING, χωρίς να δημιουργείται επιβάρυνση του εξαγωγέα από συναλλαγματικές διαφορές, και στη συνέχεια θα εφαρμόζεται η διαδικασία του πιο πάνω εδαφίου (3).

3.3 Προχρηματοδότηση εξαγωγών

3.3.1 Γενικά.

1. Η προχρηματοδότηση για την προετοιμασία εξαγωγών γίνεται από τις τράπεζες κατά την απόλυτη κρίση και ευθύνη αυτών, με βάση ενεργύων πιστώσεων που έχουν ανοιχθεί υπέρ των δανειοδοτούμενων επιχειρήσεων, ή προσκομιζομένων στοιχείων κλεισίματος ή αναθέσεως σ' αυτές παραγγελιών από το εξωτερικό.

2. Ο διακανονισμός της προχρηματοδότησης θα ενεργείται απαραίτητως με την παράδοση στην χρηματοδοτούσα τράπεζα των Φ/Ε εξαγωγής.

Από την στιγμή της παράδοσης των φορτωτικών εγγράφων, η προχρηματοδότηση θεωρείται ότι μετατρέπεται σε χρηματοδότηση εξαγωγών, και εφαρμόζονται, ως

προς το επιτόκιο και τον χρόνο εξόφλησης, οι διατάξεις περί χρηματοδότησης εξαγωγών.

3. Οι τράπεζες υποχρεούνται να ελέγχουν την διάθεση του ποσού κάθε προχρηματοδότησης , για την κάλυψη σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, των δαπανών ετοιμασίας των προς εξαγωγή προϊόντων και παρακολουθούν την πραγματοποίηση της εξαγωγής και την παράδοση σ' αυτές των Φ/Ε εντός των κατωτέρω κατ' ανώτατο όριο προθεσμιών :

α) Για την παραγωγή βιομηχανικών και βιοτεχνικών προϊόντων εντός προθεσμίας 8 μηνών από την χορήγηση.

β) Για την συγκέντρωση και προετοιμασία προϊόντων εν γένει, εντός προθεσμίας 5 μηνών από την χορήγηση.

Σε περίπτωση μη πραγματοποίησεως της εξαγωγής από τις χρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις εντός των παραπάνω προθεσμιών, οι χρηματοδοτούσες τράπεζες μπορούν, μετά από εξέταση κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης και διαπίστωση της δυνατότητας πραγματοποίησης της εξαγωγής, να παρέχουν παράταση μέχρι (3) μηνών, κατ' ανώτατο όριο, εφαρμοζομένων των περί επιτοκίων διατάξεων .

4. Ποινική ρήτρα .

Κατά την χορήγηση της προχρηματοδότησης θα συμφωνείται με ευθύνη των χρηματοδοτούντων τραπεζών, μεταξύ αυτών και των χρηματοδοτούμενων ποινική ρήτρα υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία θα καταπίπτει σε περίπτωση κατά την οποία το όλο ή μέρος της προχρηματοδότησης δεν θα καλυφθεί με εξαγωγές εντός των προθεσμιών που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο ως ακολούθως :

- σε ποσό ίσο προς ποσοστό 2% επί του ποσού της προχρηματοδότησης που δεν θα καλυφθεί με εξαγωγές.

3.3.2 Επιτόκια - Προμήθειες - Εισφορές.

Ισχύει ότι και στις χρηματοδοτήσεις εξαγωγών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

4.1 Διαδικασία χορηγήσεων

Η εταιρεία που θέλει να πάρει δάνειο πρέπει να συμπληρώσει τα σχετικά με αυτό έντυπα (αίτηση,ερωτηματολόγιο κλπ.). Η πρώτη επαφή όμως έχει γίνει νωρίτερα με αυτοπρόσωπη επίσκεψη του υπεύθυνου της επιχείρησης στην τράπεζα.

Όταν η τράπεζα λάβει την αίτηση αποστέλλει υπάλληλο της για την συλλογή πληροφοριών για την εταιρεία και ιδιαίτερα τη συγκέντρωση οικονομικών στοιχείων. Ο πληροφοριολήπτης συμπληρώνει έντυπο δελτίο της τράπεζας στο οποίο καταχωρούνται πληροφορίες για την επιχείρηση και τον επιχειρηματία. Το παρελθόν δηλαδή της επιχείρησης, η θέση των προϊόντων στην αγορά, η φήμη και η εκτίμηση αυτής και του επιχειρηματία, η οικονομική θέση της επιχείρησης κλπ. πληροφορίες αποτελούν το αντικείμενο της έρευνας του πληροφοριολήπτη.

Στην περίπτωση μακροπρόθεσμων δανείων η απόφαση για την χορήγηση θα είναι το αποτέλεσμα εισηγήσεων, α) επί της οικονομικής σκοπιμότητας και βιωσιμότητας της επένδυσης, β) επί της αρτιότητας της επένδυσης από τεχνικής πλευράς και της αξίας των ενεργητικών που θα καλύψουν το δάνειο και γ) επί της νομιμοποίησης της επιχείρησης και των τίτλων ιδιοκτησίας που θα καλύψουν το δάνειο.

Η Επιτροπή Χορηγήσεων της τράπεζας, η Περιφερειακή Διεύθυνση και ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος είναι ιεραρχικά τα κυρίως όργανα που εγκρίνουν ή απορρίπτουν τις δανειοδοτήσεις. Κάθε τράπεζα πάντως έχει το δικό της σύστημα έγκρισης πιστώσεων. Ορίζει τα επίπεδα και τα αντίστοιχα όρια που καθένα από αυτά μπορεί να εγκρίνει. Τελευταία στο πλαίσιο αποκέντρωσης των τραπεζικών εργασιών πολλές αρμοδιότητες που παρέμειναν στην κεντρική διοίκηση ή την επιτροπή χορηγήσεων μεταφέρθηκαν στις νέες περιφερειακές διευθύνσεις που δημιουργήθηκαν προς τούτο.

Τις βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις μπορεί να τις χειρίζεται ένας μόνο υπάλληλος που εξουσιοδοτείται αρμοδίως στο πλαίσιο του ορίου χρηματοδότησης. Κατά την πρώτη χορήγηση αλλά και στις μεταγενέστερες αιτήσεις δανείων ζητούνται πληροφορίες για τον σκοπό του δανείου, τον τρόπο εξόφλησης και τον χρόνο.

Η εταιρεία για να επιτύχει την εξόφληση του δανείου με τον τρόπο που αυτή επιθυμεί και την χρονική στιγμή που ταιριάζει καλύτερα σ' αυτήν υποβάλλει το Ταμιακό της Προυπολογισμό.

Στην περίπτωση χρηματοδότησης βιοτεχνικών επιχειρήσεων από το "ειδικό κεφάλαιο" και μη ικανοποίησης του αιτήματος από την τράπεζα επιλαμβάνεται η Υποεπιτροπή Βιοτεχνικών Πιστώσεων. Αυτή εξετάζει την αιτιολογία απόρριψης της δανειοδότησης και μπορεί να ζητήσει την επανεξέταση αν δεν την θεωρεί επαρκή. Πάντως χρηματοδοτήσεις που καλύπτονται από την εγγύηση του Δημοσίου είναι υποχρεωτικές για την τράπεζα αν το ζητήσει η Υποεπιτροπή. Πέραν των τυπικών προϋποθέσεων (δικαιολογητικά, εγγραφή στο Βιοτεχνικό Επιμελητήριο) βασική προϋπόθεση είναι να έχει παραγωγική ή επισκευαστική δραστηριότητα. Οι Υποεπιτροπές Βιοτεχνικών Πιστώσεων μπορούν να εγκρίνουν δάνεια για επενδύσεις ή κεφάλαιο κίνησης από 1,5 εκ. δρχ. έως 3 εκ. δρχ ανάλογα με την περιοχή που βρίσκονται.

4.2 Ανάγκη εγγυήσεων

Το πιστωτικό σύστημα σήμερα καλύπτει διεθνώς ανάγκες του επιχειρηματικού κόσμου τόσο σε κεφάλαια όσο και σε υπηρεσίες. Οι τράπεζες αποτελούν άμεση πηγή κεφαλαίων για τις επιχειρήσεις που εκπληρούν τα κριτήρια που αυτές θέτουν, όχι μόνο για τις προγραμματισμένες ανάγκες αλλά και για τις έκτακτες. Στον τομέα των υπηρεσιών έχουν μεταφερθεί στις τράπεζες τμήματα λειτουργιών των επιχειρήσεων όχι μόνο γιατί κρίθηκε οικονομικά συμφερότερη αλλά και γιατί αυτές ανταποκρίνονται πληρέστερα στο είδος της ανάγκης που εξυπηρετούν. Παραλείπουμε στο σημείο αυτό να αναφερθούμε στις καθημερινές και συνήθεις υπηρεσίες που προσφέρονται από τις τράπεζες και πείπουν στην αντίληψη κάθε συναλλασσόμενου πολίτη και επιχειρηματία.

Το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων των εμπορικών τραπεζών που δανείζουν στους πελάτες τους προέρχεται από καταθέσεις που μπορεί να ζητηθούν σε οποιαδήποτε στιγμή. Η πραγματικότητα αυτή τις αναγκάζει να διατηρούν σημαντικά αποθέματα σε δραχμές αμέσως διαθέσιμες για να εξυπηρετήσουν τις αναλήψεις. Μιλάμε στην περίπτωση αυτή για την ρευστότητα, έννοια που δεν πρέπει να αντιδιαστέλλεται από την ασφάλεια.

Αυτή πάλι εξαρτάται κατά πρώτο λόγο από την ικανότητα της επιχείρησης να παράγει έσοδα και κατά δεύτερο λόγο από τις εγγυήσεις που ζητούν σε κάθε χρηματοδότηση από τους δανειζόμενους.

Οι εγγυήσεις αυξάνουν την ασφάλεια γιατί στην πηγή εσόδων που ήδη υπάρχει και για ενίσχυση της οποίας η τράπεζα δίνει τα κεφάλαια προστίθεται κι άλλη πηγή εισροών στην περίπτωση που η πρώτη δεν ανταποκριθεί στην προσδοκία της τράπεζας. Τότε ρευστοποιούνται τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν δοθεί σαν εγγύηση και από το προϊόν αυτής ικανοποιείται η απαίτηση για επιστροφή των κεφαλαίων που δανείστηκαν και των συσσωρευμένων τόκων και εξόδων.

Είναι όμως αλήθεια και ιδιαίτερα ισχύει για την μακροπρόθεσμη πίστωση, ότι οι εμπράγματα ασφάλειες ζητούνται και για το ψυχολογικό αποτέλεσμα. Ερμηνεύεται η παροχή ενεργητικού για εγγύηση από τον δανειζόμενο σαν ένδειξη ή πρόθεση για εξόφληση του δανείου.

4.2.1 Είδη εγγυήσεων

Σαν εγγυήσεις ζητούνται α) εμπράγματα εξασφαλίσεις, β) δικαιώματα ή απαιτήσεις και γ) εγγυήσεις προσώπων. Με βάση την προηγούμενη διάκριση των πιστώσεων σε σχέση με το χρόνο και τις αντίστοιχες εγγυήσεις που δίνονται, περισσότερο για θεωρητική ατένιση του θέματος διακρίνονται :

α) Στη μακροπρόθεσμη πίστωση, ή υποθήκευση ακινήτων.

β) Στη μεσοπρόθεσμη, ή ενεχυρίαση κινητών παγίων ενεργητικών (και υποθήκευση ακινήτων.)

γ) Στη βραχυπρόθεσμη, ή ενεχυρίαση ενσωμάτων ενεργητικών ή δικαιωμάτων και απαιτήσεων, ή προεξόφληση γραμματίων (ή ανοιχτών λογαριασμών σ' άλλες χώρες) και οι εγγυήσεις τρίτων φυσικών προσώπων.

Στην μακροπρόθεσμη πίστωση γενικά, ζητείται εγγύηση και μάλιστα εμπράγματη σε ακίνητα (σε μας μόνο υποθήκη), χρεόγραφα και άλλα ενεργητικά ενώ στην περίπτωση της βραχυπρόθεσμης μπορεί να ζητηθεί. Αν τυχόν ζητηθεί αυτή θα είναι είτε εμπράγματη , όταν ζητείται η ενεχυρίαση ενσωμάτων ενεργητικών στοιχείων είτε δικαιώματα ή απαιτήσεις, όταν ζητείται κάλυμμα.

Κυρίως στη βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση χρησιμοποιείται "κάλυμμα" που εκφράζει απαίτηση κατά πελατών.

Ο όγκος των βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων σήμερα γίνεται, α) με προκαταβολή, έναντι της αξίας αυτού που ενεχυριάζεται είτε είναι ενεργητικό είτε είναι δικαίωμα και β) με προεξόφληση, όπως συμβαίνει με τα γραμμάτια σε διαταγή και τις συναλλαγματικές.

Η χορήγηση πίστωσης με κάλυμμα πραγματικά αποτελεί χορήγηση εγγυημένη με προσωπική ασφάλεια αφού στην περίπτωση μη πληρωμής με τη

λήξη δεν μπορείς να το κατάσχεις και στη συνέχεια να το εκπλειστηριάσεις παρά το γεγονός ότι αντιπροσωπεύει αξία πωληθέντων εμπορευμάτων (π.χ συναλλαγματικές.)

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις χορηγήσεων που βασίζονται αποκλειστικά και μόνο στη φερεγγυότητα του δανειζομένου. Στην περίπτωση αυτή μιλάμε για ακάλυπτη πίστωση που παραχωρείται σε επιχειρήσεις που έχουν εξαιρετική πιστωτική επιφάνεια, είναι δοκιμασμένες και επί σειρά ετών έχουν επιδείξει την ικανότητα να εξυπηρετούν τα χρέη τους. Αυτές όμως που στερούνται των γνωρισμάτων αυτών είτε γιατί είναι νέες είτε γιατί είναι αδοκίμαστες και δεν έχουν εμπνεύσει την εμπιστοσύνη στην τράπεζα για την ικανότητα να εξυπηρετούν τα χρέη τους, μπορούν να δανειστούν μόνο με την παροχή εμπράγματης ασφάλειας ή καλύμματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο μειούται η πιθανότητα ζημιάς με την εκποίηση του ενεχύρου ή την απειλή των νομικών συνεπειών.

4.3 Μορφές χορηγήσεων

Το σύνολο της χρηματοδότησης για κεφάλαιο κίνησης, ανεξάρτητα αν πρόκειται για εγγυημένη, καλυμμένη ή ακάλυπτη, καθορίζεται από την τράπεζα μετά από μελέτη των οικονομικών δυνατοτήτων του αιτούντος. Κριτήρια για την δανειοληπτική ικανότητα αποτελούν ή αποδοτικότητα της επιχείρησης, το είδος εργασιών, η διοικητική επάρκεια, το είδος των εγγυήσεων κλπ. όπως προκύπτει και από τα μεθεπόμενα κεφάλαια.

Συνήθως οι τράπεζες αναλύουν τη συνολική χρηματοδότηση σε μερικότερες χρηματοδοτήσεις κατά κατηγορία δραστηριοτήτων ή εγγυήσεων και δημιουργούν συστήματα παρακολούθησης του ύψους αυτών πχ. χρηματοδότηση από το ίδιο υποκατάστημα , έλεγχος για ανεπιθύμητους αποδέκτες γραμματίων ή για γραμμάτια με αποδέκτη το ίδιο πρόσωπο, ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τραπεζών για πελάτες.

Η μορφή με την οποία εγκεκριμένα βραχυπρόθεσμα τραπεζικά κεφάλαια τίθενται στη διάθεση του δανειζόμενου είναι :

- α) η πίστωση ανοιχτού λογαριασμού
- β) η σύμβαση δανείου
- γ) το άνοιγμα ενέγγυας πίστωσης
- δ) μετρητοίς (κυρίως η προεξόφληση γραμματίων και η προκαταβολή έναντι δικαιωμάτων, απαιτήσεων ή ενεργητικών).

Είπαμε ότι το όριο χρηματοδότησης εκφράζει το σύνολο της βραχυπρόθεσμης τραπεζικής πίστωσης που είναι διαθέσιμη κάθε στιγμή στην επιχείρηση.

Με οποιονδήποτε από αυτούς τους τρόπους και αν διατίθενται οι πιστώσεις στο δανειζόμενο το σύνολο τους δεν μπορεί να υπερβαίνει το εγκριθέν όριο. Πραγματικά οι τράπεζες θέτουν και επιμέρους όρια (πχ. όριο προεξοφλήσεων) που δεν πρέπει (και δεν μπορούν) να το υπερβούν οι αναλήψεις έστω και αν το σύνολο των πιστώσεων που έχουν απορροφηθεί δεν παραβιάζει το συνολικό όριο χρηματοδότησης. Η τακτική που εφαρμόζεται σε μας να περιλαμβάνονται στο όριο και βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα κεφάλαια (για πάγιες επενδύσεις) δεν είναι ορθός τραπεζικός χειρισμός.

4.3.1 Ανοιχτός Λογαριασμός.

Ο ανοιχτός λογαριασμός λειτουργεί με την μορφή προκαταβολών έναντι ενεχυριαζομένων εμπράγματων ενεργητικών ή καλύμματος από δικαιώματα χωρίς να αποκλείονται και οι προκαταβολές με εγγραφή υποθήκης ή και ο τελείως ακάλυπτος ανοιχτός λογαριασμός. Η χρηματοδότηση με ανοιχτό λογαριασμό είναι συμφέρουσα και εξυπηρετική για την επιχείρηση. Συμφέρουσα γιατί δεν την επιβαρύνει με τέλη χαρτοσήμου και τόκους για κεφάλαια που δεν χρησιμοποιεί. Εξυπηρετική γιατί είναι αντιγραφιοκρατική αφού σε κάθε ανάγκη απορρόφησης κεφαλαίων δεν υπογράφεται νέα σύμβαση, εφόσον δεν υπερβαίνει το συμφωνηθέν γι'αυτήν όριο. Αλλά και στην περίπτωση που θα υπάρξει σύμφωνη γνώμη μεταξύ των δύο μερών ότι οι ανάγκες της επιχείρησης δεν εξυπηρετούνται με το υπάρχον όριο αλλά με κάποιο άλλο, για το αυξημένο ποσό δεν υπογράφεται άλλη σύμβαση αλλά πρόσθετη πράξη.

Συμφέρουσα όμως είναι και στην τράπεζα γιατί συνήθως είναι αιτία παροχής προσθέτων υπηρεσιών στον πελάτη (κίνηση κεφαλαίων, εισπράξεις, άνοιγμα ενέγγυας πίστωσης κλπ.) έναντι αμοιβής φυσικά. Στο αρχικό ιδιωτικό συμφωνητικό που υπογράφεται αναφέρονται λεπτομερώς οι όροι με τους οποίους χορηγείται η πίστωση και ιδιαίτερης σημασίας είναι αυτοί που αναφέρονται στο επιτόκιο και στο χρόνο του περιοδικού κλεισίματος του λογαριασμού για τον υπολογισμό των τόκων. Είναι επίσης δυνατό να οριστεί η κεφαλαιοποίηση του τόκου. Αυτό συνήθως αποφασίζεται κατά την διαπραγμάτευση της πίστωσης και αναγράφεται στην σύμβαση.

Στην περίπτωση που το όριο που εγκρίθηκε χρηματοδοτεί συνεχείς ανάγκες, που είναι και το περισσότερο συνηθισμένο, θα πρέπει κάθε φορά που πρόκειται να αναληφθεί ένα ποσό να μεταβιβάζεται ενέχυρο ή κάλυμμα. Σαν ενέχυρο χρησιμοποιούνται ενσώματα ενεργητικά της εταιρείας και σαν κάλυμμα δικαιώματα (συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή, απαιτήσεις κατά πελατών και εγγυήσεις τρίτων).

4.3.2 Ενεχυρίαση Γραμματίων.

Άλλος συνήθης τρόπος χρηματοδότησης του κεφαλαίου κίνησης μέσα από απαιτήσεις για τις οποίες, όπως είπαμε, υπάρχει έγγραφη μαρτυρία, είναι η ενεχυρίαση των γραμματίων σε διαταγή και των συναλλαγματικών. Σημειώνουμε ότι στην περίπτωση των συναλλαγματικών δεν είναι απαραίτητη η αποδοχή αυτών, κάτι που από ανάγκη συμβαίνει όταν ο πληρωτής κατοικεί σε άλλη πόλη. Προς τούτο οπισθογράφονται τα γραμμάτια από τον εκδότη σε διαταγή της τράπεζας και έναντι της αξίας αυτών λαμβάνει προκαταβολή με τη μορφή δανείου ή ανοιχτού λογαριασμού.

Σε αντίθεση με την προεξόφληση η τράπεζα στην ενεχυρίαση δεν αποκτά την κυριότητα των γραμματίων. Καταβάλλει περίπου 85-90% της αξίας αυτών στο δανειζόμενο (με τις ευνοικότερες προϋποθέσεις φερεγγυότητας και εμπιστοσύνης επί των υπογραφών) ενώ μπορεί να κατέβει και στο 70%. Και εδώ το δάνειο ή η προκαταβολή γίνεται βάση πινακίου.

Οι παραδιδόμενες στην τράπεζα συναλλαγματικές χαρακτηρίζονται αμέσως αν πρέπει να διαμαρτυρηθούν ή όχι, σε περίπτωση μη πληρωμής τους κατά την λήξη. Συνήθως είναι "μετά διαμαρτυρήσεως". Στην περίπτωση αδυναμίας του οφειλέτη να την εξοφλήσει είναι δυνατό να συμφωνηθεί η ανανέωση αυτής, όταν στη νέα συναλλαγματική περιλαμβάνεται και ο τόκος, εφόσον δεν έχει καταβληθεί. Δυνατή επίσης είναι και η συμφωνία παράτασης του χρόνου λήξης αυτής.

4.3.3 Ενεχυρίαση Συμβατικών Απαιτήσεων.

Η ενεχυρίαση μιας απαίτησης και η λήψη προκαταβολής έναντι της αξίας αυτής αποτελεί άλλη περίπτωση χρηματοδότησης που απαντάται κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα. Συνηθίζεται στις εργολαβίες πχ. να προκαταβάλλεται από τον εργολάβο 30-50% της αξίας της σύμβασης στον ανάδοχο και να παρακρατείται τμηματικά από τις μελλοντικές πιστοποιήσεις της αξίας του εκτελεσθέντος έργου.

Έναντι της αξίας του μη πληρωθέντος με την προκαταβολή έργου ο ανάδοχος μπορεί να λάβει κι άλλη προκαταβολή από την τράπεζα ενεχυριάζοντας την απαίτηση του κατά του εργοδότη, όπως αυτή προκύπτει από το ιδιωτικό συμφωνητικό, υπογράφοντας νέα σύμβαση ενεχυρίασης τώρα με την τράπεζα.

Συνηθίζεται να ζητείται η έγγραφη συγκατάθεση του εργοδότη προς τον εργολάβο για την ενεχυρίαση ή να περιλαμβάνεται η δυνατότητα αυτή στους όρους της σύμβασης εργολαβίας.

Η τράπεζα κοινοποιεί συνήθως την σύμβαση ενεχυρίασης με δικαστικό κλητήρα στον εργοδότη, ώστε οι πληρωμές κάθε πιστοποιούμενης αξίας του εκτελεσθέντος έργου να γίνονται επ'ονόματι αυτής για το ποσό της προκαταβολής της συνολικά. Ευνόητο είναι αν μετά από την λήψη των δύο προκαταβολών ο εργολάβος πτωχεύσει και δεν εκτελέσει το έργο δεν υπάρχει η δυνατότητα είσπραξης των προκαταβολών ούτε από την τράπεζα ούτε από τον εργοδότη. Απομένει μόνο η προσωπική ή επιχειρηματική περιουσία, ανάλογα με τη νομική μορφή εργασιών του εργολάβου.

4.3.4 Τριτεγγύηση.

Η τριτεγγύηση είναι ένας τρόπος ενίσχυσης της πιθανότητας πληρωμής με το να καθίσταται συνυπεύθυνο και τρίτο πρόσωπο για την εξόφληση της οφειλής. Ανήκει στις λεγόμενες εγγυήσεις προσωπικής ασφάλειας και συνήθως την ζητεί η τράπεζα στην περίπτωση των γραμματίων πρωτοφειλής καθώς και για ορισμένες ενεχυριάσεις γραμματίων. Σε περίπτωση δηλαδή μη πληρωμής από τον οφειλέτη εξοφλεί την απαίτηση ο τριτεγγυητής. Στην περίπτωση άρνησης και του τριτεγγυητή να πληρώσει την οφειλή που έληξε οι πιστωτές στρέφονται κατά της περιουσίας ενός από τους δύο ή και κατά των δύο.

Η τριτεγγύηση συναντιέται στις προσωπικές χρηματοδοτήσεις. Τριτεγγύηση ανώνυμης εταιρείας δεν νοείται εκτός εάν αυτό καθορίζεται στους σκοπούς της.

4.4 Χορηγήσεις εγγυημένες με εμπράγματα ασφάλεια

Η πίστωση που παρέχεται με εμπράγματα ασφάλεια βασίζεται σε κάποιο ενσώματο ενεργητικό της επιχείρησης η οποία μετέφερε ορισμένα από τα δικαιώματα της επ' αυτού στην τράπεζα. Αυτή, σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της ως δανειζομένης, θα ρευστοποιήσει το ενεργητικό και από το προϊόν αυτής θα ικανοποιήσει τις απαιτήσεις για το χρεωλύσιο, τον τόκο και τυχόν έξοδα.

Η εμπράγματα ασφάλεια παρέχεται είτε με τη μορφή της υποθήκης, που αφορά κυρίως τη μακροπρόθεσμη πίστωση και σαν εγγύηση δίνονται ακίνητα, είτε με τη μορφή ενέχυρου, που συναντιέται στη βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη πίστωση και σαν εγγυήσεις δίνονται κυκλοφορούντα ενεργητικά ή κινητά πάγια αντίστοιχα (πχ. αυτοκίνητα, μηχανήματα κλπ).

4.4.1 Ενεχυρίαση κυκλοφορούντων ενεργητικών.

Η παροχή πιστώσεων με εμπράγματο ενέχυρο συνεπάγεται υψηλότερο βαθμό ασφάλειας έναντι αυτών που παρέχονται με κάλυμμα δικαιώματα ή απαιτήσεις. Συνεπάγεται όμως, για ορισμένα από τα ενεργητικά που ενεχυριάζονται, ενοχλητικές διαδικασίες και για την τράπεζα και για τον δανειζόμενο. Πρέπει τα ενεχυριαζόμενα ενεργητικά να παραδοθούν στην τράπεζα (πχ. χρεώγραφα) ή να αποθηκευθούν σε δημόσια αποθήκη (πχ. εμπορεύματα) ή σε μισθωμένη από αυτή αποθήκη της οποίας έχει και τα κλειδιά. Απαραίτητη νομική προϋπόθεση γι' αυτή τη χορήγηση είναι η κατάρτιση σύμβασης. Απαραίτητη εκ των πραγμάτων προϋπόθεση συνήθως είναι η ασφάλιση του ενεχυριαζόμενου, και η αναγνώριση της τράπεζας ως ενεχυρούχας δανείστριας.

4.4.2 Ενεχυρίαση αποθεμάτων.

Η ενεχυρίαση αποθεμάτων από την φύση της είναι λιγότερο επιθυμητή εμπράγματα ασφάλεια για τις τράπεζες και γραφειοκρατική και ενοχλητική για τις επιχειρήσεις. Εξ' άλλου όλα τα αγαθά ιδιοκτησίας αυτών δεν είναι το ίδιο κατάλληλα για να χρησιμοποιηθούν σαν ενέχυρο. Προτιμούνται αγαθά που δεν υφίστανται φθορές και αλλοιώσεις από την μακροχρόνια αποθήκευσή τους, οι τιμές παραμένουν σταθερές και η ρευστοποίηση είναι ευχερής. Από τις ιδιότητες

αυτές συνήθως εξαρτιέται και το ποσοστό χρηματοδότησης που εγκρίνει η δανείστρια τράπεζα. Η εμπορευσιμότητα δηλαδή, η σταθερότητα της τιμής στην αγορά και η αλλοίωση και χειροτέρευση της ποιότητας είναι κυρίως γνωρίσματα που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσοστού δανειοδότησης. Δυνατόν όμως αγαθά που έχουν αυτά τα γνωρίσματα να μην είναι αποδεκτά για ενεχυρίαση γιατί τυχόν ρευστοποίηση τους συνεπάγεται υψηλά έξοδα.

Στην χώρα μας για την παροχή δανείων μέσω αποθεμάτων ζητείται κάπως υψηλό περιθώριο ασφαλείας.

Αυτό περίπου ανέρχεται στο 15-20% της αξίας του ενεχυριαζόμενου αγαθού, ενώ αλλού το περιθώριο ασφαλείας είναι μικρότερο του παρεχομένου για μεταβίβαση απαιτήσεων και δεν υπερβαίνει πολλές φορές το 10%. Είναι δε το περιθώριο ασφαλείας η διαφορά της τρέχουσας αξίας του αγαθού που ενεχυριάζεται και του δανείου που χορηγείται.

Χαμηλό περιθώριο θα ζητηθεί πχ. για υψηλής τεχνολογίας αγαθά εφόσον υπάρχει αγοραστικό ενδιαφέρον γι' αυτά, ενώ υψηλό θα ζητηθεί για εκείνα για τα οποία δεν υπάρχει, όπως ακριβώς και για αγαθά που υφίστανται αλλοιώσεις με την πάροδο του χρόνου.

Το περιθώριο ασφαλείας πχ. που ζητείται σε δάνεια με ενέχυρο σιτηρά δυνατό να ανέρχεται στο 10% ενώ σε δάνεια με ενέχυρο κατεψυγμένα προϊόντα ανέρχεται σε 50%. Οι μεταβολές στην τιμή των σιτηρών δεν είναι καθοδικές ενώ η αλλοίωση στα κατεψυγμένα προϊόντα πιθανή μετά από έξι (6) μήνες.

Οι Γενικές Αποθήκες της Ελλάδος κατά την εισαγωγή εμπορευμάτων στις αποθήκες τους εκδίδουν δύο τίτλους αποθήκευσης, το αποθετήριο και το ενεχυρόγραφο. Με το αποθετήριο βεβαιούν την αποθήκευση αυτών και με το ενεχυρόγραφο δίνουν τη δυνατότητα στον αποθέτη για ενεχυρίαση ώστε να λάβει δάνειο. Και τα δυο μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση. Με το αποθετήριο μεταβιβάζεται η κυριότητα του αποθέματος και με το ενεχυρόγραφο το δικαίωμα ενεχύρου επ' αυτού. Οι οπισθογραφήσεις καταχωρούνται στο βιβλίο μεταγραφών των Γενικών Αποθηκών καθώς και οι τροποποιήσεις.

Αν ο δανειζόμενος δεν προβεί στην εξόφληση του δανείου η δανείστρια τράπεζα μετά από σύνταξη διαμαρτυρικού μπορεί να πωλήσει το αγαθό που ενεχυριάσθηκε για να ικανοποιήσει την απαίτηση της. Στην περίπτωση της εκποίησης ικανοποιούνται πρώτα οι απαιτήσεις των Γενικών Αποθηκών για τις παρεχόμενες απ' αυτές υπηρεσίες και πληρώνονται τα έξοδα του πλειστηριασμού και μετά ικανοποιείται ο δανειστής για το κεφάλαιο και τους τόκους και το τυχόν εναπομένον υπόλοιπο καταβάλλεται στον δανειζόμενο.

Δάνειο με ενεχυρόγραφο Γενικών Αποθηκών (terminal warehouse receipt loan).

Τα εμπορεύματα της επιχείρησης αποθηκεύονται στις Γενικές Αποθήκες που εκδίδουν το αποθετήριο και το ενεχυρόγραφο στα οποία κατονομάζεται ο ιδιοκτήτης των αγαθών που αναγράφονται. Με την οπισθογράφιση αυτών ο αποθέτης μεταβιβάζει τα δικαιώματα επί των αποθεμάτων και τη νομή στον κομιστή. Έναντι αυτών η δανειστρία τράπεζα χορηγεί δάνειο στον οπισθογράφο του οποίου το ύψος, ο τόκος και η λήξη αναγράφονται στην ίδια πλευρά.

Δάνειο με ενεχυρόγραφο Γενικών Αποθηκών με κλειδί (field warehouse receipt

loan). Είναι δυνατόν τα αποθέματα να παραμείνουν στις αποθήκες του δανειζομένου και να εκδοθεί ομοίως αποθετήριο και ενεχυρόγραφο από τις Γενικές Αποθήκες έναντι του οποίου χορηγείται το δάνειο από τον δανειστή. Αυτό γίνεται όταν δε κριθεί σκόπιμη η μεταφορά λόγω δαπανών ή μη εξυπηρέτησης του αποθέτη γιατί πχ. προβλέπει περιοδική χρησιμοποίηση των αποθεμάτων κατά τη βιομηχανοποίηση. Ο χώρος αποθήκευσης θεωρείται μισθωμένος από τις Γενικές Αποθήκες και βρίσκεται υπό την εποπτεία τους και περιοδικά γίνεται έλεγχος της ύπαρξης των εμπορευμάτων.

Τυχόν εμπορεύματα του αποθέτη διαχωρίζονται από εκείνα που βρίσκονται ενεχυριασμένα και αυτός στερείται της δυνατότητας εισόδου γιατί το κλειδί βρίσκεται στα χέρια των Γενικών Αποθηκών. Δυνατόν επίσης τα εμπορεύματα να παραδοθούν σε τρίτο για φύλαξη. Το τρίτο μέρος μπορεί να είναι άλλη επιχείρηση ή Α.Ε που διαθέτει πχ. ψυκτικούς χώρους ή ελεύθερη ζώνη στην οποία τα εμπορεύματα βρίσκονται υπό διαμετακόμιση.

Αλλού είναι δυνατή η ενεχυρίαση ενός αποθέματος χωρίς να κατονομάζεται αυτό (in general) όταν ο δανειστής αποκτά δικαίωμα κατάσχεσης για όλα τα αποθέματα (floating lien). Συνήθως αυτό ζητείται από τους δανειστές σαν επιπρόσθετη εγγύηση πέραν εκείνης για την οποία παραχωρείται το δάνειο. Σε μας πολλές φορές ζητείται πρόσθετη ασφάλεια από τις τράπεζες σε περιπτώσεις προεξόφλησης γραμματίων ή προκαταβολής επ' αυτών. Η πρόσθετη ασφάλεια δυνατό να είναι υποθήκη ή ενέχυρο.

Άλλη μορφή χρηματοδότησης μέσω ενεχυρίασης αποθεμάτων είναι γνωστή σαν trust receipt loan. Μ' αυτήν τη μορφή ο αποθέτης- δανειζόμενος διατηρεί το εμπόρευμα, το πωλεί αλλά εμβάζει τις εισπράξεις στο δανειστή. Ο δανειστής, συνήθως πιστωτική εταιρεία, έχει προηγουμένως καταβάλλει στο βιομήχανο την αξία του εμπορεύματος ενώ αποστελλόταν στο δανειζόμενο. Η σύμβαση μεταξύ του δανειστή-δανειζόμενου αναφέρει το επιτόκιο του δανείου, τον τρόπο εξόφλησης, την τύχη του ενεχυριαζόμενου (πώληση ή ενοικίαση) και λοιπούς

όρους. Η μορφή αυτή χρηματοδότησης χρησιμοποιείται ευρέως από τους πελάτες βιομηχανικών μέσων που μπορούν να αναγνωριστούν με σειριακούς αριθμούς.

4.4.3 Ενέγγυα πίστωση.

Χρήση ενέγγυας πίστωσης κάνουν οι αγοραστές πρώτων υλών και γενικά εμπορευμάτων. Με την υπογραφή της σύμβασης η τράπεζα αναλαμβάνει την μερική συνήθως χρηματοδότηση συγκεκριμένης ανάγκης του δανειζομένου. Ο ίδιος ο οφειλέτης συμπληρώνει το υπόλοιπο της υποχρέωσης του με δικά του χρήματα.

Σαν εγγύηση καταρχήν χρησιμεύει το περιθώριο σε χρήμα, εφόσον ο ίδιος συμπλήρωσε μέρος της υποχρέωσης του, ή το περιθώριο που δημιουργείται αν τυχόν άλλα ενεργητικά ενεχυριαστούν για εξασφάλιση της τράπεζας.

Η τράπεζα εκτελεί επακριβώς τους όρους του εντολέως που περιέχονται στη σύμβαση ή σε τυχόν έγγραφα οδηγία όσον αφορά στο δικαιούχο (φορτωτικά έγγραφα, προθεσμία παράδοσης, τρόπος πληρωμής κλπ). Αυτή καταβάλλει το ποσό της δικής της πίστωσης και το ποσό του εντολέως στο δικαιούχο αφού τον καλέσει να παραλάβει τα σχετικά έγγραφα. Συγχρόνως με την εξόφληση του δικαιούχου αποκτά δικαίωμα ενεχύρου επί του αποθέματος.

Ο τόκος και η προμήθεια της τραπεζικής αυτής υπηρεσίας αφορά στο τμήμα που κατέβαλε η τράπεζα, αναφέρονται στη σύμβαση καθώς και το ποσό που κατέβαλε ο εντολέας. Τα κόστη αυτά τρέχουν από του ανοίγματος της πίστωσης μέχρι εξόφλησης και επί του ποσού που κατέβαλε η τράπεζα. Αλλού χρησιμοποιούνται δύο επιτόκια, ένα χαμηλό για την περίοδο ανοίγματος μέχρι την εκτέλεση και άλλο υψηλό για την περίοδο από την εκτέλεση μέχρι την εξόφληση. Όταν ο εντολέας ειδοποιηθεί να παραλάβει τα φορτωτικά έγγραφα και δεν το πράξει (με εξόφληση του τμήματος που κατέβαλε η τράπεζα και τους τόκους), αρχίζουν να μετρούν τόκοι υπερημερίας.

4.4.4 Ενεχυρίαση Χρεογράφων.

Η ενεχυρίαση χρεογράφων ιδιοκτησίας του δανειζομένου χρησιμοποιείται σ' άλλες χώρες που υπάρχει αφθονία αυτών (λόγω λειτουργίας χρηματιστηριακής αγοράς). Προυπόθεση δηλαδή για ενεχυρίαση είναι η διαπραγματεύσή τους σε χρηματιστηριακή αγορά.

Στην περίπτωση μη δυνατότητας εξοφλήσεως του δανείου η τράπεζα μπορεί να τα ρευστοποιήσει στο Χρηματιστήριο και από αυτά να λάβει κεφάλαιο, τόκους και προμήθεια. Το χορηγούμενο δάνειο από ενεχυρίαση ομολογιών του

Δημοσίου και της ΔΕΗ ανέρχεται στο 70% της τρέχουσας αξίας τους. Για μετοχές το περιθώριο ασφαλείας είναι υψηλότερο. Ανέρχεται στο 50% της τρέχουσας αξίας τους. Η τράπεζα για να αποφασίσει το ακριβές ύψος του περιθωρίου λαμβάνει υπόψη την ευκολία ρευστοποίησης (εμπορευσιμότητα), τη σταθερότητα της τιμής και την αναμενόμενη κατεύθυνση της αγοράς.

4.4.5 Ενεχυρίαση Φορτωτικών.

Η χρηματοδότηση αυτή είναι στη διάθεση του πωλητή εφόσον περατώσει την εντολή του αγοραστή με την φόρτωση των παραγγελθέντων και την παράδοση του εγγράφου φόρτωσης που εκδίδει ο μεταφορέας μαζί και τα λοιπά έγγραφα (τιμολόγιο, ασφαλιστήριο κλπ.) στην τράπεζα. Η φορτωτική αν έχει εκδοθεί σε διαταγή ή στον κομιστή πρέπει να μεταβιβαστεί με οπισθογράφηση στην τράπεζα και αν είναι σε παραλαβή άλλου πρέπει να εκχωρηθεί σ' αυτή για να αποκτήσει η τράπεζα δικαίωμα ενεχύρου επί του εμπορεύματος της φορτωτικής. Ο πωλητής με την παράδοση των εγγράφων αυτών στην τράπεζα παίρνει έναντι της αξίας προκαταβολή.

Ο πωλητής έχει δώσει συγκεκριμένες οδηγίες στην τράπεζα σχετικά με τη συναλλαγή και την παράδοση των φορτωτικών εγγράφων. Στην περίπτωση αυτή ο αγοραστής για να παραλάβει τα έγγραφα και με αυτά τα εμπορεύματα και έτσι αποκτήσει την κυριότητα επ' αυτών, θα πρέπει να καταβάλλει την αξία της συναλλαγής μετρητοίς.

Για να κάνει όμως χρήση η επιχείρηση της δυνατότητας λήψης προκαταβολής έχει προηγουμένως υπογράψει σύμβαση στην οποία αναφέρονται εκτός των άλλων και τυχόν περιοριστικοί όροι για τον εκχωρητή οι οποίοι εξασφαλίζουν την τράπεζα στην περίπτωση κυρίως της τρέχουσας αξίας του εμπορεύματος που είναι χαμηλότερη της προκαταβολής. Το κόστος αυτής της χρηματοδότησης είναι ο τόκος η προμήθεια και τυχόν έξοδα. Ο τόκος και η προμήθεια υπολογίζεται από της ημέρας της προκαταβολής μέχρι της ημέρας της εξόφλησης. Επί αυτών φυσικά υπολογίζονται ΦΚΕ, χαρτόσημο και ΟΓΑ. Εισπρακτικά, ταχυδρομικά επιβαρύνουν στην περίπτωση πραγματοποιήσεως τους.

4.4.6 Ενεχυρίαση Συναλλαγματικών Φορτωτικών.

Η χρηματοδότηση έναντι της αξίας των συναλλαγματικών που συνοδεύονται από φορτωτικές δεν καλύπτεται από εμπράγματο ασφαλεία για όλη τη διάρκεια αυτής. Στην προηγούμενη περίπτωση η συναλλαγή μεταξύ αγοραστή και πωλητή έγινε τοις μετρητοίς. Είναι όμως δυνατό να κλειστεί και προθεσμιακή συναλλαγή, όπως αναπτύσσεται στο κεφάλαιο της Εμπορικής Πίστωσης. Για να χρηματοδοτηθεί ο πωλητής προσκομίζει στην τράπεζα τα φορτωτικά έγγραφα και τη συναλλαγματική γραμμένη για το ποσό της συναλλαγής υπογραμμένη μόνο από αυτόν και λαμβάνει έναντι αυτού προκαταβολή.

Η συναλλαγματική έχει μόνο την υπογραφή του εκδότη/πωλητή και όχι του αποδέκτη/αγοραστή στην περίπτωση συνήθως που τα μέρη που συμπράττουν στην συναλλαγή βρίσκονται σε διαφορετική περιοχή. Ο αγοραστής ειδοποιούμενος από την τράπεζα πηγαίνει στο κατάστημα υπογράφει την συναλλαγματική και παραλαμβάνει τα φορτωτικά έγγραφα. Η τράπεζα πλέον παύει να έχει ενέχυρο επί των εμπορευμάτων αλλά μόνον επί της συναλλαγματικής που παραμένει στο κατάστημα της σαν κάλυμμα πλέον της προκαταβολής.

4.4.7 Ενεχυρίαση Άλλων Ενεργητικών.

Οι τράπεζες σ' άλλες χώρες δέχονται πολλών ειδών ενεργητικά σαν ενέχυρο για τη λήψη δανείων, όπως καταθέσεις, ασφαλιστήρια ακόμα και υποσχετικές επιστολές.

Σύνηθες είναι η ενεχυρίαση κινητών παγίων ενεργητικών και η λήψη έναντι της αξίας αυτών προκαταβολής που χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση αναγκών σε μόνιμο κεφάλαιο κίνησης, καθώς και επενδύσεων σε πάγια. Αυτό εξετάστηκε στη μακροπρόθεσμη τραπεζική χρηματοδότηση.

4.5 Χρηματοδότηση με Απαιτήσεις Κατά Πελατών

Η πηγή αυτή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων είναι εξίσου υγιής όπως και κάθε άλλη πηγή που έχει τον ίδιο προορισμό. Την πρώτη περίοδο εμφάνισης της η επιχείρηση που έκανε χρήση αυτής εθεωρείτο ότι αντιμετώπιζε οικονομικές δυσκολίες. Σήμερα όμως η άποψη αυτή έχει υποχωρήσει σημαντικά και έχει αναγνωρισθεί σαν μια υγιής πηγή χρηματοδότησης από πολλούς επιχειρηματικούς κύκλους. Το γεγονός ότι για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είναι μια δυνατή

και ίσως μοναδική πηγή χρηματοδότησης δεν αγνοείται ιδίως όταν άλλες πηγές χρηματοδότησης δεν είναι διαθέσιμες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο αντίστοιχος χρηματοδοτικός μηχανισμός για μας είναι η προεξόφληση και ενεχυρίαση συναλλαγματικών. Η διαφοροποίηση στο μέσο απόδειξης της προθεσμιακής απαίτησης και κάλυψης αυτής προέκυψε μόνο από το γεγονός ότι στις χώρες που χρησιμοποιούνται τα τιμολόγια σαν κάλυμμα οι συναλλαγές γίνονται με ανοιχτό λογαριασμό ενώ σ'αυτές που οι συναλλαγές συνήθως και καλύπτονται από έγγραφη μαρτυρία (αποδοχή) του αγοραστή (συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή) επιζητείται και η νομική ενίσχυση της κάλυψης. Η δανειοδότηση αυτής της μορφής διεξάγεται κυρίως από ειδικευμένα πιστωτικά ιδρύματα και λιγότερο από τις τράπεζες.

4.5.1 Ενεχυρίαση Απαιτήσεων (Assignment of Accounts Rec/ble).

Η χρηματοδότηση μέσα από εμπορευματικές απαιτήσεις της εταιρείας κατά των πελατών της διεξάγεται είτε με ενεχυρίαση αυτών, όταν λαμβάνει δάνειο από τον δανειστή είτε με πώληση, όταν λαμβάνει μετρητά.

Η εταιρεία που ζητεί τη δανειοδότηση μεταβιβάζει τους λογαριασμούς των πελατών της (αντίγραφα τιμολογίων) στην τράπεζα ή σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα και αντ' αυτών λαμβάνει μετρητά (δραχμές). Το δάνειο είναι ορισμένο ποσοστό της αξίας των τιμολογίων που μεταβιβάστηκαν, το οποίο εκτείνεται συνήθως από 70-90%. Το ποσοστό εξαρτάται από την ποιότητα των απαιτήσεων και το μέγεθος αυτών. Λεπτομερέστερα οι όροι με τους οποίους παρέχεται το δάνειο και γενικότερα εκείνοι που διέπουν τη συμφωνία περιέχονται στο συμφωνητικό.

Ο δανειστής αποφασίζει το ποσοστό της παρεχόμενης πίστωσης με βάση την πιστωτική επιφάνεια του δανειζόμενου και την αξιολόγηση των μεταβιβαζομένων λογαριασμών. Γι' αυτό όταν προτίθεται μια εταιρεία να ζητήσει δάνειο με μεταβίβαση των απαιτήσεων κατά των πελατών της αποστέλλει κατάλογο αυτών στο δανειστή ώστε να προβεί στην απόρριψη εκείνων που κατά την κρίση του δεν βρίσκονται σε ικανοποιητικό πιστωτικό ύψος. Οι λογαριασμοί που μεταβιβάζονται καταχωρούνται στο συμφωνητικό το οποίο συμπληρώνεται και υπογράφεται. Μετά λαμβάνεται το ποσό που αποφασίστηκε έναντι των εγκριθέντων λογαριασμών.

Αν ορισμένοι δεν εξοφληθούν από τους αγοραστές των προϊόντων του δανειζόμενου, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει από το δανειζόμενο την αντικατάσταση αυτών με άλλους. Η μεταβίβαση όμως των λογαριασμών πελατών χαμηλής πιστωτικής επιφάνειας δεν είναι προς όφελος του δανειζόμενου. Η

ποιότητα των λογαριασμών που μεταβιβάζονται παίζει ρόλο και σε σχέση με το κόστος του δανείου και σε σχέση με το χορηγούμενο ποσό έναντι του ύψους των μεταβιβαζόμενων λογαριασμών. Γενικά το κόστος του δανεισμού έναντι ενεχυρίασης απαίτησης κατά πελατών είναι σημαντικά υψηλότερο του συνήθους κόστους με το οποίο μπορεί να δανειστεί από την τράπεζα. Αυτό γιατί το επιτόκιο με το οποίο επιβαρύνεται και το οποίο είναι υψηλότερο του συνήθους αυξάνεται επίσης κατά 1-2% για έξοδα διαχείρισεως των μεταβιβαζόμενων λογαριασμών.

Κατά τη μεταβίβαση προτιμούνται και επιλέγονται τιμολόγια μεγάλου ποσού, ώστε το σύνολο του δανείου να καλύπτεται από μικρό αριθμό λογαριασμών. Αυτό γιατί όσο μικρότερο είναι το μέσο ποσό των λογαριασμών τόσο μεγαλύτερο είναι το κόστος διαχείρισης αυτών. Δεν αποκλείεται όμως και η μεταβίβαση μιας ολόκληρης σειράς λογαριασμών όταν ο δανειστής καταγράφει μόνο το ποσό των τιμολογίων και τις πληρωμές. Στην περίπτωση αυτή το δάνειο που χορηγείται είναι πολύ μικρότερο του προηγούμενου, όταν οι μεταβιβαζόμενοι λογαριασμοί αξιολογούνται ο καθένας χωριστά γιατί και ο δανειστής τυγχάνει μικρότερης προστασίας.

Για την μεταβίβαση των λογαριασμών δυνατό να ενημερωθεί ο πελάτης. Η ενημέρωση ή όχι προβλέπεται στη συμφωνία.

Στην περίπτωση της μη ενημέρωσης (non-notification arrangement) του πελάτη αυτός δεν λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι τα τιμολόγια του έχουν χρησιμοποιηθεί σαν εγγύηση για την λήψη δανείου. Οι πελάτες αποστέλλουν τις πληρωμές στο δανειζόμενο και αυτός στη συνέχεια στο δανειστή του. Στην περίπτωση της ενημέρωσης (notification arrangement) ο πελάτης του δανειζόμενου ενημερώνεται για τη χρησιμοποίηση των τιμολογίων του σαν εγγύηση για λήψη δανείου. Εφόσον οι πελάτες ενημερώνονται για τη μεταβίβαση των λογαριασμών τους αποστέλλουν φυσικά τις πληρωμές απ' ευθείας στο δανειστή.

Η δανειοδότηση της επιχείρησης με κατάθεση σαν εγγύηση λογαριασμών πελατών μπορεί να λάβει την μορφή της συνεχούς χρηματοδότησης. Αυτό επιτυγχάνεται με την αποστολή των νέων τιμολογίων που δημιουργούνται στο δανειστή τα οποία αυξάνουν αυτά που υπάρχουν ήδη και συνεπώς τη βάση με την οποία πολλαπλασιάζεται το εγκριθέν ποσοστό (κυμαίνεται μεταξύ 79-90%) για να βρεθεί το ύψος του χορηγούμενου δανείου.

4.6 Με Ενέχυρο Εμπορεύματα

Η τράπεζα χορηγεί, σύμφωνα με τον Καταστατικό της Νόμο, δάνεια με ενέχυρο εμπορεύματα, για σκοπούς που αναλύονται κατωτέρω, στα πλαίσια των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων της. Κατά συνέπεια είναι ανάγκη όπως, τα εμπορεύματα της επιχείρησης να διαθέτονται και μάλιστα σε τιμές τέτοιες που να καλύπτονται τα έξοδα του ιδιοκτήτη της επιχείρησης και να μένει ένα λογικό ποσοστό κέρδους, ώστε να μπορεί να συνεχίσει την επιχειρηματική του προσπάθεια.

Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται ο επιχειρηματίας να περιμένει ικανοποιητική διαφοροποίηση τιμών από δύο (2) έως έξι (6) μήνες. Στο διάστημα αυτό ο επιχειρηματίας είναι υποχρεωμένος να διατηρήσει τα εμπορεύματα σε άριστη κατάσταση και σε ορισμένα από αυτά να κάνει επεξεργασία ώστε να αποκτήσουν εμπορική μορφή και αξία, για να μπορούν να προσφερθούν στην αγορά.

Η τράπεζα για να διευκολύνει τους επιχειρηματίες να αντιμετωπίσουν τις δαπάνες που δημιουργούνται στο διάστημα αυτό, χορηγεί δάνεια με ενέχυρο τα εμπορεύματα.

4.6.1 Ευεργετική επίδραση στην οικονομία των επιχειρηματιών.

Η χορήγηση των δανείων της ανωτέρω κατηγορίας, ασκεί ευεργετική επίδραση στα συμφέροντα του επιχειρηματία., δεδομένου ότι μ' αυτή διασφαλίζεται αφενός η τακτοποίηση των υποχρεώσεων του προς την Τράπεζα από άλλης μορφής δάνεια και αφετέρου η πρόσθετη ενίσχυσή του για την αντιμετώπιση των εξόδων συντήρησης-μεταφοράς των εμπορευμάτων και των άμεσων επιτακτικών αναγκών του, κατά το διάστημα μέχρι της δημιουργίας ευνοικών συνθηκών διάθεσης των ενεχυριαζόμενων εμπορευμάτων.

Παρά τη σημασία, όμως, η οποία αποδίδεται στη μετατροπή των όποιων μορφών δανείων σε δάνεια με ενέχυρο για εξασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας, την οποία πρέπει να επιδιώκουν τα όργανα της πίστης, σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται όπως το μέτρο υποθάλπτει κερδοσκοπικές τυχόν τάσεις των επιχειρηματιών, οι οποίες θα έχουν τελικά δυσμενή αντίκτυπο στα συμφέροντά τους και μάλιστα εφόσον προβλέπεται σύντομη η διάθεση των εμπορευμάτων σε ικανοποιητικές τιμές και συνεπώς ομαλή και γρήγορη ρευστοποίηση των δανείων.

Κατά συνέπεια, εφόσον, διαπιστώνεται τέτοια τάση των επιχειρηματιών κρίνεται αδικαιολόγητη ή επιζήμια η σύναψη από μέρους τους δανείων με ενέχυρο, θα υποδεικνύονται σ' αυτούς τα μειονεκτήματα του δανεισμού αυτού

(επιβάρυνση του εμπορεύματος με τόκους, ασφάλιστρα, και έξοδα αποθήκευσης, κίνδυνοι μελλοντικής υποτίμησης, του προϊόντος κλπ.) και δεν θα χορηγούνται δάνεια με ενέχυρο, υπόψη ότι η Τράπεζα, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της λειτουργίας της, δεν επιδιώκει την τοποθέτηση κεφαλαίων αλλά την καλώς νοούμενη εξυπηρέτηση των επιχειρηματιών.

Γι' αυτό θα πρέπει να εκτιμώνται με ιδιαίτερη αντικειμενικότητα οι συνθήκες που επικρατούν, κάθε φορά, στις περιφέρειες των Υποκ/των για τα εμπορεύματα και εφόσον διαπιστώνεται η ανάγκη παρέμβασης της Τράπεζας για τη συγκράτηση και την προστασία των τιμών αυτών, με την παροχή στους επιχειρηματίες δανείων με ενέχυρο, θα υποβάλλεται κοινή πρόταση (Υποκ/τος και Γεωπ/κου Επιθ/τή) στο τμήμα Δανείων με ενέχυρο για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Πρέπει πάντως, να γίνει συνείδηση στους επιχειρηματίες ότι τα δάνεια με ενέχυρο της Τράπεζας δεν έχουν σκοπό να προεξοφλήσουν την αξία των εμπορευμάτων αλλά να δώσουν σ' αυτούς τα απαραίτητα μέσα για να αντιμετωπίσουν μόνο τις επιτακτικές ανάγκες τους, υπόψη ότι οι υπόλοιπες συνηθισμένες και τακτικές ανάγκες θα καλυφθούν από την αξία διάθεσης των εμπορευμάτων.

Αυτό γίνεται γιατί δεν είναι δεδομένη η τιμή διάθεσης του εμπορεύματος αφενός και αφετέρου για να διατηρηθεί ζωηρό το ενδιαφέρον του επιχειρηματία για την διάθεση του εμπορεύματος.

4.6.2 Ανάγκες που καλύπτονται με τη χορήγηση δανείων με ενέχυρο εμπορεύματα.

Συγκεκριμένα τα χορηγούμενα δάνεια από την Τράπεζα, δάνεια με ενέχυρο εμπορεύματα αποβλέπουν να καλύψουν τα έξοδα :

- Άμεσης ικανοποίησης των πιο απαραίτητων βιοτικών αναγκών.
- Επεξεργασίας των εμπορευμάτων, σε όσες περιπτώσεις είναι απαραίτητο, καθώς και έξοδα μεταφοράς από τους τόπους παραγωγής στους τόπους κατανάλωσης.
- Εξόφλησης των λοιπών υποχρεώσεων για μεγαλύτερη εξασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας.

4.7 Επιταγές που Προορίζονται για Εξόφληση Δανείων

Οι επιταγές αυτές αντιπροσωπεύουν κυρίως το αντίτιμο πώλησης των χρηματοδοτούμενων αγαθών που ήταν ενέχυρο για τη διασφάλιση των αντιστοιχών δανείων.

Εφόσον οι επιταγές προέρχονται από πωλήσεις ενεχύρων προϊόντων η κατάθεση τους είναι υποχρεωτική στην Τράπεζα και η μη συμμόρφωση των πιστούχων ισοδυναμεί με παρακράτηση της αξίας διάθεσης των αγαθών με συνέπεια στις περιπτώσεις αυτές να εφαρμόζονται οι οδηγίες των Εγκ. Δ/γών 105/91 και 112/91 που αφορούν σχετικές αντισυμβατικές ενέργειες (παρακράτηση εισπράξεων).

Η αξία των επιταγών της κατηγορίας αυτής θα λαμβάνεται υπόψη για διασφάλιση των δανείων και για αύξηση του ορίου πιστωτικής επέκτασης (για επιταγές με ημερομηνία πληρωμής μέχρι 31.12 κάθε έτους) με την ίδια σχέση ενεχύρου που ίσχυε για την αξία των αγαθών που διατέθηκαν.

Διευκρινίζεται όμως ότι εφόσον οι εκδότες των επιταγών και τυχόν οπισθογράφοι (σε περιπτώσεις επιταγών γύρου) είναι φερέγγυα πρόσωπα, είναι δυνατόν η συνολική ονομαστική αξία των επιταγών να διασφαλίζει σε σχέση 100% τις αντίστοιχες απαιτήσεις της Τράπεζας.

Επίσης στην ίδια κατηγορία εντάσσονται και περιπτώσεις κατάθεσης επιταγών που δεν αντιστοιχούν σε ενέχυρο, προκειμένου να εξασφαλίσουν οι χρηματοδοτούμενοι φορείς την αποδέσμευση ενεχύρων προϊόντων για πώληση.

Χρηματοδότηση με ενεχυρίαση επιταγής - δικαιούχοι

Δικαιούχοι των δανείων αυτών είναι όλες οι εμπορικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές και γεωργοκτηνοτροφικές επιχειρήσεις (φυσικά και νομικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων και των Συνεταιριστικών Οργανώσεων) οι επαγγελματίες καθώς και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών πλην των Ναυτιλιακών επιχειρήσεων.

Βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αναφορικά με τους πιστούχους που χρηματοδοτούνται για το σκοπό αυτό είναι :

- να έχουν άριστη συναλλακτική τάξη.
- να προσφέρουν επιπλέον τραπεζικές εργασίες στην Τράπεζα .

- να έχουν ασκήσει μέχρι τώρα με επιτυχία την επιχειρηματική τους δραστηριότητα και να έχουν αποκτήσει την αναγκαία υποδομή.

Υποβολή αιτημάτων.

Τα αιτήματα θα υποβάλλονται με απλή αίτηση στην οποία θα αναφέρονται :

--- Τα οικονομικά στοιχεία της προ δανειοδότηση δραστηριότητας τα τρία (3) τελευταία χρόνια.

--- Τις Τράπεζες με τις οποίες οι αιτούντες συνεργάζονται μέχρι τώρα και τις οφειλές τους.

--- Τις επιπλέον Τραπεζικές εργασίες που οι αιτούντες μπορούν να προσφέρουν στην ΑΤΕ.

Με τις αιτήσεις θα συνοποβάλλονται οι ισολογισμοί των τριών (3) τελευταίων χρόνων (εφόσον υπάρχει υποχρέωση σύνταξης) της αιτούσας επιχείρησης, το ισοζύγιο του τελευταίου μήνα , και το υπόδειγμα 1 του Τμήματος Εμπορικών Πληροφοριών.

4.8 Δάνεια

Πρόβλημα ρευστότητας αντιμετωπίζουν όχι μόνο οι επιχειρήσεις αλλά και οι τράπεζες, γι' αυτό θέλουν να γνωρίζουν ποιά θα είναι η χρήση του δανείου και ποια η πιθανότητα επιστροφής ως εκ της ροής των εσόδων τους που αυτά θα δημιουργήσουν. Αν έχουν την πρώτη πληροφορία γνωρίζουν το είδος των κεφαλαίων που χρειάζονται και τη μορφή με την οποία πρέπει να εισρεύσουν. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να αποφασίσουν αν η πίστωση που ζητείται είναι εντός των ορίων της πιστωτικής πολιτικής που εφαρμόζουν ή όχι.

Σημαντικό σχετικά με το δάνειο είναι ο χρόνος και ο τρόπος εξόφλησης που και αυτά εξαρτώνται από τη χρήση του δανείου. Αυτή είναι εκείνη που θα προσδιορίσει την εξόφληση, αφού τα ενεργητικά χρειάζονται διαφορετικό χρόνο το καθένα για να μετατραπούν σε δραχμές. Έτσι για κάθε δάνειο, ανάλογα με τη διάρκεια του, πρέπει να αξιολογείται η ικανότητα επαναπληρωμής του μαζί και των τόκων, είτε με βραχυπρόθεσμη ανάλυση των οικονομικών εκθέσεων (Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης) είτε με μακροπρόθεσμη.

4.8.1 Διαπραγμάτευση δανείου.

Θα πρέπει να τονισθεί εξ' αρχής ότι τα μέρη που συμβάλλονται σε μια πιστωτική συναλλαγή αποβλέπουν σε διαφορετικούς σκοπούς. Συγχρόνως όμως και ο δανειστής και ο δανειζόμενος αντιμετωπίζουν τα δικά τους προβλήματα που δεν πρέπει το άλλο μέρος να παραβλέπει.

Κοινό για παράδειγμα πρόβλημα είναι η ρευστότητα ενώ τα συμφέροντα και των δύο μερών εξυπηρετούνται καλύτερα με την ανάπτυξη ειλικρινών πελατειακών σχέσεων. Σε γενικές πάντως γραμμές θα μπορούσε να λεχθεί ότι η συμπεριφορά καθενός των μερών είναι αποτέλεσμα της διαπραγματευτικής τους ικανότητας, όπως εξηγείται στη συνέχεια.

4.8.2 Ο δανειστής.

Για τους περισσότερους των σημερινών πελατών των τραπεζών η σχέση τους αναπτύχθηκε πολλά χρόνια πριν. Έκτοτε η τράπεζα είχε την ευκαιρία να σχηματίσει γνώμη για την οικονομική ευρωστία του δανειζόμενου και να τον κατατάξει σε κάποια κατηγορία πιστωτικού ρίσκου. Αυτή όμως η σχέση δεν υπάρχει στην περίπτωση των νέων πελατών. Η συμπεριφορά της τράπεζας επηρεάζεται κυρίως από την περίοδο των πιστωτικών συνθηκών που διανύεται. Σε περίοδο πιστωτικών περιορισμών ο δανειστής θα προτιμήσει τους παλιούς πελάτες παρά τους νέους με τους οποίους δεν έχει πείρα. Όταν όμως η προσφορά για δάνεια υπερβαίνει τη ζήτηση οι δανειστές βρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι των δανειζόμενων, λόγω του ανταγωνισμού που αναπτύσσεται για την προσέλκυση πελατών και οι τελευταίοι σε τέτοιες περιόδους είναι που επιτυγχάνουν παραχωρήσεις.

Χαρακτηριστικό δικό μας είναι η τακτική των πελατών να δανειδοτούνται συγχρόνως από πολλές τράπεζες ή να χρησιμοποιούν τα δάνεια της μιας τράπεζας για να εξοφλούν υποχρεώσεις προς άλλες. Πάντως ζητείται από το δανειζόμενο να δηλώσει υπεύθυνα από ποιές άλλες τράπεζες χρηματοδοτείται και το σκοπό του δανείου.

4.8.3 Ο δανειζόμενος.

Στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό το ειδικευμένο οικονομικό στέλεχος παίζει ενεργό ρόλο στην απόφαση και διαπραγμάτευση του δανείου. Αντίθετα, στο μακροπρόθεσμο δανεισμό η ανώτατη διοίκηση είναι αυτή που διαμορφώνει το βασικό πλαίσιο ώστε να ταιριάζει και στις ανάγκες της και στη δυνατότητα

εξόφλησης, στο πλαίσιο φυσικά του μακροπρόθεσμου προγραμματισμού της. Αυτός πάντως που θα διαπραγματευτεί το δάνειο πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένος για το μελλοντικό προγραμματισμό της εταιρείας. Μη ξεχνάμε ότι και οι τράπεζες έχουν ανάγκη ρευστότητας και διαμορφωμένο πλαίσιο πιστωτικής πολιτικής.

Ένας ενημερωμένος και θετικός διαπραγματευτής θα μπορέσει να πείσει τον αρμόδιο της τράπεζας για τους όρους του δανείου που ταιριάζουν καλύτερα στον προγραμματισμό της επιχείρησης. Η διοικητική επάρκεια πηγάζει και μέσα από τις εκθέσεις που προσκομίζει για τη στήριξη των αναγκών του και τη δυνατότητα εξόφλησης του κεφαλαίου και των τόκων. Πράγματι οι όροι εξόφλησης είναι από τους σημαντικότερους κατά τη διαπραγμάτευση. Η στήριξη της επαναπληρωμής θα πρέπει να πηγάζει μέσα από προβλέψεις ροών που διακρίνονται για την υπευθυνότητά τους.

Η αβεβαιότητα, όσο είναι δυνατόν, πρέπει να λείπει. Επί πλέον κάθε μέρος πρέπει να έχει υπόψη εκείνο το σημείο που είναι κρίσιμο ή σημαντικό για το άλλο και να κάνει παραχωρήσεις εφόσον γι' αυτό είναι μικρότερης σημασίας.

Από την πλευρά του ο δανειζόμενος προσπαθεί να δημιουργήσει καλές τραπεζικές σχέσεις. Αυτό επιτυγχάνεται με την τήρηση ικανοποιητικού περιθωρίου στο Λ/Ο μεταξύ των καταθέσεων και πληρωμών με επιταγές ή και με την ύπαρξη (όχι κατ' ανάγκη σε περιόδους αιχμής στη δραστηριότητα της εταιρείας) κατάθεσης προθεσμίας. Η ακριβής και πλήρης πληροφόρηση, η ειλικρινής συζήτηση επιχειρηματικών προβλημάτων και αιτημάτων για τροποποίηση όρων, μαζί και η ανταπόκριση στις υποχρεώσεις του δανειζόμενου είναι οι προϋποθέσεις που χτίζουν σταθερές σχέσεις μεταξύ των δύο μερών με διαφορετικούς σκοπούς.

4.9 Το Νομικό Πλαίσιο της Τραπεζικής Χρηματοδότησης

Θα μπορούσε να λεχθεί, χωρίς να είμαστε εκτός πραγματικότητας, ότι η χρηματοδότηση της ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας σ' όλη την έκταση ρυθμίζεται εκ των άνω, στο πλαίσιο των παρεμβατικών δυνατοτήτων του Δημοσίου στο πιστωτικό σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό οι τράπεζες υποχρεώνονται σε ισόρροπη διαχρονική κατανομή του αυξημένου κατ' έτος πιστωτικού ορίου προς τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας. Συνέπεια αυτού είναι ότι η ροή των κεφαλαίων σ' αυτούς που τα χρησιμοποιούν δεν αποφασίζεται εξ' ολοκλήρου με βάση την πιστωληπτική ικανότητα του δανειζόμενου ή την αποδοτικότητα της τράπεζας επί των χορηγήσεων αλλά και με βάση τις νομισματικές ρυθμίσεις. Στην

περίπτωση πάντως που οι χορηγήσεις επιβάλλονται αναγκαστικά εκ των άνω παρέχονται εγγυήσεις του ελληνικού δημοσίου προς τις εμπορικές τράπεζες.

Η βιομηχανία και βιοτεχνία χρηματοδοτούνται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην περίπτωση των εξαγωγών και παραγωγικών επενδύσεων. Για τη χρηματοδότηση του εμπορίου/επαγγελματιών ισχύουν αυστηρότεροι όροι από εκείνους της βιομηχανίας/βιοτεχνίας.

Για τους λοιπούς τομείς ή κλάδους της οικονομίας (ναυτιλίας, τουριστικών επιχειρήσεων, δημοσίου και λοιπών επιχειρήσεων) καθορίζονται επακριβώς και με μεγάλη λεπτομέρεια οι όροι και οι προϋποθέσεις των χορηγήσεων. Πέραν αυτών καθορίζονται και ειδικές κατηγορίες δανειοδοτήσεων ή εξαιρέσεων. Λεπτομερέστερα το πλαίσιο των χορηγήσεων στους τομείς αυτούς αναπτύσσεται στη συνέχεια.

Συμπληρώνουμε αμέσως την συνοπτική εικόνα για τη χρηματοδότηση της οικονομίας υπενθυμίζοντας τα σχετικά με τη ρευστότητα των τραπεζών που αναπτύχθηκαν καθώς και ότι οι όροι και η διαδικασία εκδόσεως των εγγυητικών επιστολών καθορίζονται με νομισματικές αποφάσεις.

Τέλος υπενθυμίζουμε ότι και οι τράπεζες και οι χρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις υφίστανται τον έλεγχο της Γενικής Επιθεώρησης των Τραπεζών.

α) Βιομηχανία.

Η χρηματοδότηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων ασκείται κατά την κρίση των τραπεζών ως προς τη μορφή, το ύψος και τη διάρκεια, στο πλαίσιο όμως κριτηρίων και κανόνων που έχουν θεσμοθετηθεί από τις αρμόδιες αρχές μεταξύ των οποίων αναφέρονται συνοπτικά τα εξής :

1) Κάθε χρηματοδότηση αποβλέπει στην κάλυψη αναγκών για παραγωγή, διακίνηση των προϊόντων ή επένδυση. Στο πλαίσιο αυτό οι τράπεζες οφείλουν να σταθμίζουν τις συνολικές ανάγκες σε κεφάλαια του χρηματοδοτούμενου.

2) Η δανείστρια τράπεζα πρέπει να καταβάλλει κάθε φροντίδα ώστε να αποφεύγονται οι διαρροές για διαφορετικές χρήσεις από εκείνη που εγκρίθηκε και γενικά σε απαγορευμένες πιστοδοτήσεις.

3) Η πιστωτική διάρκεια, για πωλούμενα προϊόντα από επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται με τραπεζικά κεφάλαια προς άλλες, ορίζεται από τις νομισματικές αρχές και δεν μπορούν να υπερβούν τα ανώτατα όρια.

4) Απαγορεύεται η χρηματοδότηση εισαγομένων προϊόντων για πώληση με πίστωση.

5) Οι τράπεζες πρέπει να ζητούν πλήρη δικαιολογητικά για κάθε χρηματοδότηση.

6) Η συνολική αύξηση των πιστώσεων των τραπεζών στην ίδια επιχείρηση για κεφάλαιο κίνησης δεν μπορεί να υπερβεί την ποσοστιαία αύξηση της παραγωγής της ή του κύκλου εργασιών της.

7) Στην περίπτωση νέων πιστώσεων ή ανανεώσεως αυτών θα πρέπει η τράπεζα να εξακριβώνει ότι η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση έχει διαθέσει για τον ίδιο σκοπό (από κέρδη ή άλλες πηγές) το αναλογούν περιθώριο ιδίας ρευστότητας.

8) Δεν επιτρέπεται η χρηματοδότηση επιχειρήσεων για τη δημιουργία αποθεμάτων καθ' υπέρβαση ευλόγων ορίων.

9) Δεν επιτρέπεται η χορήγηση νέων πιστώσεων για κεφάλαιο κίνησης σε επιχειρήσεις που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές.

10) Η ανάγκη των πιστώσεων πρέπει να ακολουθεί το ρυθμό πραγματοποίησης των σχετικών δαπανών.

11) Δεν επιτρέπεται η χορήγηση πιστώσεων για εισαγωγή πρώτων υλών ή κεφαλαιουχικού εξοπλισμού εκτός εάν διαπιστώνεται αντικειμενική αδυναμία εισαγωγής με προθεσμιακό διακανονισμό.

Τέλος σε κάθε χρηματοδότηση συμφωνείται μεταξύ των τραπεζών και του χρηματοδοτούμενου ποινική ρήτρα υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου για παραβιάσεις των όρων χρηματοδότησης.

Χρηματοδότηση Παγίων.

Στην περίπτωση χρηματοδότησης καινούργιων παραγωγικών μέσων (συμπεριλαμβάνονται και τα ακίνητα) η διάρκεια του δανείου δεν μπορεί να υπερβεί τα δέκα χρόνια. Την ίδια μεταχείριση υφίστανται και τα δάνεια που χορηγούνται για μετεγκατάσταση, για όλη την έκταση των ρυθμίσεων που αναφέρονται στα πρώτα. Το σύνολο των δανείων αυτών δεν μπορεί να υπερβεί το 70% της αξίας της επένδυσης. Στην περίπτωση που η επιχείρηση αγόρασε τα παραγωγικά μέσα με πίστωση από τον κατασκευαστή μειώνεται ανάλογα η τραπεζική χρηματοδότηση.

Η διάρκεια των δανείων αποφασίζεται από την τράπεζα (δεν υπερβαίνει όμως την 10ετία) η δε εξόφληση διενεργείται με ίσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις που όμως δε μπορούν να υπερβούν το έτος. Η πρώτη δόση καταβάλλεται εντός έτους από την έναρξη λειτουργίας των εγκαταστάσεων.

Στην περίπτωση χρηματοδότησης μεταχειρισμένων παραγωγικών μέσων αυτή περιορίζεται στο 50% της εκτιμώμενης αξίας τους. Η διάρκεια των δανείων

αυτών δεν μπορεί να υπερβεί τα τέσσερα έτη. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι όροι των προηγούμενων χορηγήσεων.

Τα δάνεια αυτής της μορφής βαρύνονται με το επιτόκιο που ισχύει κάθε φορά για τις χορηγήσεις προς τη βιομηχανία για πάγιες εγκαταστάσεις (18,5% στα μέσα του 1985).

Χρηματοδότηση Κεφαλαίου Κίνησης.

Οι ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης μόνιμης ή προσωρινής μορφής εξυπηρετούνται μέσω δανείων, ενέγγυας πίστωσης, ανοιχτών λογαριασμών, προεξόφλησης γραμματίων, προκαταβολών έναντι της αξίας ενεργητικών ή δικαιωμάτων και μέσω χορηγήσεων για διακανονισμό εισαγωγών και χρηματοδότηση εξαγωγών.

Λεπτομερέστερα οι χρηματοδοτήσεις αυτές αναπτύσσονται στα οικεία κεφάλαια που ακολουθούν και γι' αυτό δεν επεκτεινόμαστε περισσότερο σ' αυτό το μέρος. Αναφερόμαστε στη συνέχεια μόνο σε ορισμένους πιστωτικούς περιορισμούς ή κανόνες. Έτσι κατά τον προσδιορισμό της ποσοστιαίας αύξησης των πιστώσεων προς την επιχείρηση θα πρέπει κάθε τράπεζα να λαμβάνει υπόψη και τις χορηγήσεις των λοιπών τραπεζών. Προς τούτο ζητείται από τις επιχειρήσεις σχετική υπεύθυνη δήλωση που πολλές φορές επαληθεύεται και από το Τμήμα Ελέγχου Χορηγήσεων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Επί πλέον η τράπεζα θα πρέπει να κρίνει το "εύλογο" ύψος των αποθεμάτων με βάση το μέσο όρο των τελευταίων ετών.

Στην περίπτωση χρηματοδότησης με συναλλαγματικές ή γραμμάτια που καλύπτουν πωλήσεις με πίστωση, ή λήξη τους υπολογίζεται με βάση τη χρονολογία έκδοσης του τιμολογίου. Προσθέτουμε ότι η διάρκεια της πίστωσης για πωλήσεις από μεταποιητικές επιχειρήσεις ήταν, στα μέσα του 1985, 8 μήνες γενικά και 10 μήνες για είδη διαρκείας.

β) Βιοτεχνία.

Διευκρινίζονται κατ' αρχήν ότι, ο χαρακτηρισμός μιας επιχείρησης ως βιομηχανικής ή βιοτεχνικής αφήνεται στην κρίση της τράπεζας (στο πλαίσιο της υπ' αρ. 1509/1/14.9.68 αποφάσεως της Ν.Ε) . Αναμένεται όμως από το καλοκαίρι του 1985 η αποδοχή αρμοδίως των εξής κριτηρίων για το χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης σαν βιομηχανικής για τη λήψη χαμηλότοκων βιοτεχνικών δανείων. α) Η μέση ετήσια απασχόληση των τριών τελευταίων χρόνων να μην ξεπερνά τα 50 άτομα. β) Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών των τριών τελευταίων χρήσεων να μην ξεπερνάει τα 180 εκατ. δρχ. σε σταθερές τιμές 1984. γ) Ο μέσος

ετήσιος κύκλος εργασιών των τριών τελευταίων χρήσεων ανά απασχολούμενο να μην ξεπερνάει τα 10 εκατ. δρχ. σε σταθερές τιμές 1984 δ) Ο επιχειρηματίας πρέπει αποδεδειγμένα να συμμετέχει ενεργά στις παραγωγικές ή οικονομικές λειτουργίες της επιχείρησης. Διευκρινίζεται επίσης ότι τα δάνεια που χορηγούνται σε βιοτεχνικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο αυτών που αναπτύχθηκαν για τη βιομηχανία προηγουμένως, δε μπορούν να υπαχθούν στις διατάξεις της Απόφασης της Ν.Ε 197/11/3.4.78 "περί χρηματοδότησεως της Βιοτεχνίας" για την οποία αναφερόμαστε στη συνέχεια.

Ο όγκος της χρηματοδότησης προς τη βιοτεχνία γίνεται μέσω του Ειδικού Κεφαλαίου (197) γιατί οι βιοτεχνίες δεν εκπληρούν τα κριτήρια που θέτουν οι τράπεζες, κυρίως ως προς την παροχή πληροφοριών και τις εμπράγματος ασφάλειες, και όχι ως προς τη δανειοληπτική ικανότητά τους. Έτσι το Ελληνικό Δημόσιο εγγυάται τα χορηγούμενα βιοτεχνικά δάνεια από το 60% έως το 100% ανάλογα με το ύψος του δανείου.

Για τη χορήγηση δανείων προς τη βιοτεχνία από το ειδικό κεφάλαιο καθορίζονται από την Επιτροπή Βιοτεχνικών Πιστώσεων οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έγκρισης. Οι όροι αναφέρονται στο είδος και το μέγεθος της βιοτεχνίας, στον τόπο εγκατάστασης, στη μορφή και στο ύψος της ανάγκης, στα δικαιολογητικά και στις λοιπές διατυπώσεις. Το συνολικό ύψος χρηματοδότησης από τα κεφάλαια αυτά κατά επιχείρηση ανέρχεται σε 80 εκατ. δρχ. και η χωρίς προηγούμενη έγκριση της Υποεπιτροπής Βιοτεχνικών Πιστώσεων στα 10 εκατ. δρχ. (μέσα στο 1985).

Χρηματοδότηση Παγίων.

Το ειδικό κεφάλαιο, στην έκταση που χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση κτιριακών εγκαταστάσεων, μηχανολογικού εξοπλισμού, εργαστηρίων και μετεγκατάστασης, δίνεται με τους εξής όρους. Το ύψος του δανείου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 70% της επένδυσης, στην περίπτωση όμως αγοράς εργαστηρίου το ύψος δε μπορεί να υπερβαίνει τα 5 εκατ. δρχ. (8 εκατ. δρχ. στην περίπτωση που είναι εγκατεστημένο μέσα σε βιομηχανική περιοχή) έναντι 6 εκατ. δρχ. για τα λοιπά πάγια. Το ποσοστό αυξάνεται σε 80% προκειμένου περί βιοτεχνικών επιχειρήσεων που λειτουργούν επί συνεταιριστικής ή κοινοπρακτικής βάσης σε ορισμένες περιοχές και σε 75% ή 85% προκειμένου για τις Δ και Ε περιοχές αντίστοιχα.

Η διάρκεια των δανείων αυτών είναι 15ετής, εξοφλούνται με ίσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις (το ανώτατο όριο είναι ετήσια) και η πρώτη δόση καταβάλλεται σε 18-36 μήνες μετά την έναρξη λειτουργίας των εγκαταστάσεων. Το επιτόκιο των δανείων αυτών (1985) είναι 14%. Τα δάνεια που χορηγούνται για την κάλυψη μελετών και την οργάνωση των δραστηριοτήτων είναι δετούς

διάρκειας, το ύψος ορίζεται κατά περίπτωση και εξοφλούνται με ισόποσες δόσεις της πρώτης οφειλόμενης ένα έτος μετά την ολοκλήρωση της εφαρμογής.

Τέλος, σημειώνουμε τη μετατροπή του ΕΟΜΜΕΧ σε βασικό αναπτυξιακό φορέα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αξιολογεί ήδη επενδύσεις μέχρι 40 εκατ. δρχ. για χρηματοδοτήσεις βάσει του νόμου 1262/82, δανειοδοτεί βιοτεχνίες με βάση την απόφαση 197 και προγραμματίζει τη συνεργασία με τράπεζα.

Χρηματοδότηση Κεφαλαίου Κίνησης.

Πέραν των αναγκών για τη χρηματοδότηση καινούργιων παραγωγικών μέσων οι βιοτεχνικές επιχειρήσεις μπορούν να χρηματοδοτήσουν και τις εξής ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης :

- α) Μόνιμο κεφάλαιο κίνησης
- β) Προσωρινό κεφάλαιο κίνησης
- γ) Χρηματοδότηση παραγγελιών
- δ) Χρηματοδότηση δαπανών οργάνωσης

Για τον προσδιορισμό του ύψους της ανάγκης για μόνιμο κεφάλαιο κίνησης λαμβάνονται υπόψη το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχείρησης, ο κύκλος εργασιών του προηγούμενου έτους, τυχόν προσθήκη νέου μηχανικού εξοπλισμού, τα υπάρχοντα αποθέματα πρώτων υλών και ετοιμών προϊόντων σε σύγκριση με τον κύκλο εργασιών και ο λοιπός τραπεζικός δανεισμός.

Για τον προσδιορισμό της ανάγκης σε προσωρινό κεφάλαιο κίνησης λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών και για τη διάρκεια το παραγωγικό κύκλωμα.

Σε κάθε περίπτωση δανεισμού οι σχετικές αποφάσεις ορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την έγκριση της χορήγησης.

Κατά τα μέσα του 1985 τα χορηγούμενα κεφάλαια κίνησης μπορούσαν να καλύπτουν το 30% του κύκλου εργασιών και εξοφλούνταν με μηνιαίες ή τριμηνιαίες δόσεις, αρχής γενομένης έξι μήνες από την πρώτη ανάληψη . Στην περίπτωση προετοιμασίας παραγγελιών καταβάλλεται το 80% της αξίας αυτής, η δε διάρκεια ορίζεται κατά τη κρίση της τράπεζας.

γ) Εμπόριο.

Και στην περίπτωση του χονδρικού εμπορίου εγχωρίων προϊόντων η χρηματοδότηση ως προς τη μορφή, το μέγεθος και τη προθεσμία του δανείου, ασκείται κατά την κρίση των τραπεζών, στο πλαίσιο όμως των κριτηρίων και κανόνων που ισχύουν και ορισμένα αναφέρθηκαν προηγουμένως καθώς και στη συνέχεια.

Χρηματοδότηση Παγίων.

Στην περίπτωση χρηματοδότησης παγίων, απαραίτητων για τις λειτουργικές ανάγκες των επιχειρήσεων, το ύψος του δανείου καλύπτει το 70% της συνολικής δαπάνης ανέγερσης ή αγοράς του κτιρίου (μη περιλαμβανομένης της αξίας του οικοπέδου). Ο εξοπλισμός των καταστημάτων δανειοδοτείται μέχρι το 50% της αξίας του.

Για τη διάρκεια των δανείων και το επιτόκιο αυτών ισχύουν αυτά που εφαρμόζονται στη βιομηχανία-βιοτεχνία. Για καθεμιά των τραπεζών ορίζεται ανώτατο όριο πιστώσεων που μπορούν να διατεθούν σ' αυτή τη κατηγορία δανειοληπτών.

Χρηματοδότηση Κεφαλαίου Κίνησης.

Οι αποφάσεις που καθορίζουν τη χρηματοδότηση των προϊόντων που περιλαμβάνονται στους εισαγωγικούς πίνακες Φ και Π αναφέρονται στο σύνολο αυτού, πράγμα που σημαίνει ότι αν ένα προϊόν μετακινηθεί από εισαγωγικό πίνακα που χρηματοδοτείται σ' άλλον που δεν χρηματοδοτείται τότε η δυνατότητα αγοράς μετρητοίς από τις βιομηχανίες ή βιοτεχνίες είναι δυνατή μόνο με δικά τους κεφάλαια και όχι τραπεζικά.

Συνήθως οι όροι χρηματοδότησης ή παροχής εγγυήσεων για την εισαγωγή είναι χαλαρώτεροι από αυτούς που ισχύουν για τη διακίνηση τους συχνά δε η χρηματοδότηση αυτή αναστέλλεται.

Για εισαγόμενα είδη από το εξωτερικό γαι τα οποία απαγορεύεται η πώληση προς άλλες επιχειρήσεις με πίστωση, η εξόφληση του τιμολογίου μέχρις ένα μήνα δεν θεωρείται ως πώληση με πίστωση. Εξαιρούνται από τους περιορισμούς αυτούς συνήθως οι πωλήσεις πρώτων υλών προς τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. (στα μέσα του 1985 η διάρκεια του προθεσμιακού διακανονισμού ανέρχεται σε 3 μήνες).

Εξαιρούνται επίσης οι πωλήσεις με πίστωση για είδη διαρκείας προς τους τελικούς καταναλωτές και ως εκ τούτου επιτρέπεται η προεξόφληση συναλλαγματικών ή γραμματίων που καλύπτουν πωλήσεις εισαγομένων αγαθών. Η χρηματοδότηση των εμπορικών επιχειρήσεων για έκτακτες ανάγκες επιτρέπεται μέχρι ορισμένου ποσοστού (10% το 1985) του κύκλου των εργασιών του προηγούμενου έτους και μέχρι 1.5 εκατ. δρχ.

Η χρηματοδότηση του λιανικού εμπορίου επιτρέπεται για αγορές μετρητοίς χρηματοδοτούμενων μόνο ειδών και με προεξοφλήσεις συναλλαγματικών που προέρχονται από είδη διαρκείας. Οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Δ' κατηγορίας χρηματοδοτούνται για έκτακτες ανάγκες με ορισμένο ποσοστό (15% το 1985) του κύκλου εργασιών του προηγούμενου έτους και μέχρι ορισμένου ύψους (7.5 εκατ. δρχ. το 1985). Η χρηματοδότηση των εμπόρων και επαγγελματιών χωρίς δικαιολογητικά επιτρέπεται μέχρι ορισμένου ύψους (2 εκατ. το 1985). Η διάρκεια των δανείων δε μπορεί να υπερβεί συνήθως το έτος ή να παραταθεί περισσότερο από το εξάμηνο (με καταβολή του 50% του δανείου κατά το 1985).

Σε περίπτωση χρηματοδότησης από το ειδικό κεφάλαιο των εμπόρων (και επαγγελματιών) για την αγορά μετρητοίς εγχωρίων προϊόντων από τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις, το όριο κατά επιχείρηση ανέρχεται σε 20 εκατ. δρχ. (1985) και επιβαρύνεται με επιτόκιο 18.5%. Η διάρκεια δε μπορεί να υπερβαίνει αυτή που ισχύει στις μεταποιητικές επιχειρήσεις για πωλήσεις με πίστωση.

Τέλος η χρηματοδότηση των εμπορικών επιχειρήσεων που διαθέτουν πρώτες ύλες σε βιομηχανικές ή βιοτεχνικές μονάδες για την παραγωγή προϊόντων έναντι αμοιβής παροχής υπηρεσιών (φασόν) , γίνεται μόνο με προεξόφληση γραμματίων ή έναντι της αξίας αυτών που προέρχονται από την πώληση των προϊόντων που παράγονται κατ' αυτόν τον τρόπο.

Σημειώνουμε ότι υπάρχει πλήθος ειδικών διατάξεων και εξαιρέσεων που αναφέρονται στους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης συγκεκριμένων προϊόντων (ελαιόλαδο, δημοσιογραφικό χαρτί, βρώσιμες ελιές κλπ. αγαθά) πράγμα που καθιστά απαραίτητη για στελέχη των επιχειρήσεων την ενημέρωση με τις σχετικές αποφάσεις της Τ.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

LEASING - ΜΙΣΘΩΣΗ

5.1 Leasing - Μίσθωση

Leasing (μίσθωση) είναι ένας τρόπος για να αποκτήσεις τη χρήση διευκολύνσεων, παραγωγικών μέσων και πολλών άλλων ενεργητικών μέσων χωρίς να τα αγοράσεις. Χρησιμοποιείται διεθνώς σα μέσο χρηματοδότησεως κυρίως τις τελευταίες τρεις δεκαετίες. Η χρήση της, στις χώρες της Δύσης έχει εξαπλωθεί σ' όλες σχεδόν τις μορφές οικονομικής δραστηριότητας ενώ προ του 1950 συναντιόταν μόνο στις κτηματικές συναλλαγές. Στη χώρα μας ελπίζεται σύντομα η καθιέρωση της.

Στο Ιδιωτικό Συμφωνητικό (μισθωτήριο) που καταρτίζεται μεταξύ εκμισθωτή και μισθωτή αναφέρονται σαφώς οι όροι της συμφωνίας. Αυτοί εκτός από το ύψος του μισθώματος, το χρόνο πληρωμής και τη διάρκεια, αναφέρονται στην ανανέωση της μισθώσεως ή στην τυχόν αγορά των ενεργητικών αυτής, την περίοδο που δεν μπορεί να ακυρωθεί και στον επιβαρυνόμενο με τα έξοδα συντηρήσεως και ανταλλακτικών. Η μίσθωση αυτή στην αγγλική ορολογία είναι γνωστή σαν financial lease (χρηματοδοτική μίσθωση) σ' αντιδιαστολή με την operating lease (μίσθωση εκμεταλλεύσεως) που μπορεί οποτεδήποτε να ακυρωθεί (τηλεφωνικές υπηρεσίες, telex κλπ.).

Οι τύποι χρηματοδοτικής μισθώσεως που συνήθως χρησιμοποιούνται διεθνώς είναι δύο :

- α) Πώληση με επαναμίσθωση
- β) Μίσθωση υπηρεσιών

5.1.1 Πώληση με Επαναμίσθωση.

Η πώληση με επαναμίσθωση (sale and leaseback) περιλαμβάνει την πώληση από μια επιχείρηση περιουσιακού της στοιχείου και τη μίσθωση του πωληθέντος ενεργητικού από την επιχείρηση που το πώλησε ώστε να μην αποξενωθεί της χρήσεως των υπηρεσιών αυτού.

Το αποτέλεσμα αυτής της συναλλαγής για τον πωλητή είναι από μεν την πώληση η άμεση εισροή μετρητών και η χρήση αυτών σε άλλο τομέα, από δε τη μίσθωση η

οικονομική χρήση των υπηρεσιών αυτού, ώστε να συνεχισθεί η παραγωγική λειτουργία.

Το αποτέλεσμα για τον αγοραστή είναι η μεταφορά της κυριότητας σ' αυτόν και η απόσβεση της αξίας του ενεργητικού με τις περιοδικές πληρωμές (μισθωμάτων).

Οι πληρωμές αυτές καταβάλλονται από τον μισθωτή και οι οποίες έχουν συμφωνηθεί σε τέτοιο ύψος ώστε εκτός από την απόσβεση της επενδύσεως να δώσουν και ορισμένη απόδοση επί αυτής.⁴

5.1.2 Μίσθωση Υπηρεσιών.

Η μίσθωση υπηρεσιών (service lease ή direct leasing) σημαίνει τη χρήση των υπηρεσιών ενός ενεργητικού που η κυριότητα ανήκει σε άλλο πρόσωπο. Οι όροι με τους οποίους συνάπτεται η μίσθωση αυτή ποικίλουν ανάλογα με τις ανάγκες αυτού που το χρησιμοποιεί. Η περίοδος μισθώσεως είναι μικρότερη της παραγωγικής ζωής του ενεργητικού και η απόσβεση του κόστους καθώς και η απόδοση στον ιδιοκτήτη για την επένδυση του πραγματοποιούνται σε πολλές διαφορετικές μισθώσεις.

Οι εταιρείες που συνήθως αναπτύσσουν δραστηριότητα σ' αυτό το επιχειρηματικό πεδίο είναι οι τραπεζικές, ασφαλιστικές, οικονομικές, βιομηχανικές (IBM είναι πρωτοπόρα στην ενοικίαση ηλεκτρονικών υπολογιστών) και γενικού ή ειδικού σκοπού εταιρείες leasing (πχ. μόνο αυτοκίνητα). Το αντικείμενο της μισθώσεως μπορεί να είναι οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα, ειδικά όργανα ακριβείας, ηλεκτρονικοί διερευνητές και γενικός κεφαλαιουχικός εξοπλισμός. Στη χώρα μας εμφανίσθηκαν ήδη και εταιρείες που μοναδική δραστηριότητα έχουν κάποια μορφή γενικής ή ειδικής ενοικιάσεως (κυρίως ιατρικά μηχανήματα και κομπιούτερς).

Αν η επιχείρηση θέλει να χρησιμοποιήσει καινούργιο εξοπλισμό θα πρέπει να διαπραγματευτεί το δεύτερο τύπο, τη μίσθωση υπηρεσιών. Στην περίπτωση αυτή ο ίδιος ο μισθωτής επιλέγει το ενεργητικό του οποίου κάνει χρήση και διαπραγματεύεται τους όρους πωλήσεως με τον κατασκευαστή. Μετά έρχεται σ' επαφή με την πιστωτική εταιρεία (ή και τράπεζα) η οποία αγοράζει το ενεργητικό από τον κατασκευαστή ενώ συγχρόνως υπογράφει συμβόλαιο με το οποίο ενοικιάζει τον εξοπλισμό από τον αγοραστή. Στη συμφωνία καθορίζονται οι όροι μισθώσεως και η απόδοση που θα επιτευχθεί επί της επενδύσεως του αγοραστή.

Αν η εταιρεία δε σκοπεύει στη χρήση καινούργιου εξοπλισμού απευθύνεται στις διάφορες ενοικιαστικές εταιρείες γενικού σκοπού ή ειδικού και προμηθεύεται το ενεργητικό του οποίου θα κάνει χρήση των υπηρεσιών του. Προβαίνει έτσι σε

μίσθωση υπηρεσιών οι όροι της οποίας καθορίζονται σαφώς στο συμβόλαιο μαζί με τις περιοδικές πληρωμές (μισθώματα).

Αν η εταιρεία θέλει χωρίς να αποστερηθεί των υπηρεσιών των παραγωγικών της μέσων, να πωλήσει αυτά και αποκτήσει μετρητά βρίσκει μια εταιρεία leasing η οποία τ' αγοράζει ενώ συγχρόνως υπογράφει συμβόλαιο για τη χρήση αυτών. Έτσι προβαίνει στη σύναψη συμβάσεως πωλήσεως με επαναμίσθωση.

Οι προαναφερθείσες οικονομικές μισθώσεις είναι ένας τρόπος χρηματοδότησεως και χρησιμοποιούνται αντί άλλης μορφής. Η επιλογή της μιας ή της άλλης μορφής χρηματοδότησεως γίνεται διά συγκριτικής μελέτης. Ο ιδιοκτήτης τέλος του εκμισθωμένου εξοπλισμού δυνατό να χρηματοδοτήσει την αγορά του με μεταβίβαση των περιοδικών μισθωμάτων στο δανειστή του.

5.2 Αντίκτυποι Μισθώσεως

Η μίσθωση ενός απαραίτητου ενεργητικού στοιχείου είπαμε ότι είναι ένας τρόπος χρηματοδότησης και αποφασίζεται με σύγκριση με την εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης που αναπτύσσεται παρακάτω. Σ' αυτό το μέρος αναφερόμαστε στους αντίκτυπους θετικούς ή αρνητικούς επί της επιχειρηματικής μονάδας και της οικονομικής θέσεως αυτής, η γνώση των οποίων είναι απαραίτητη κατά τη μελέτη του θέματος και επιβοηθητική για τη λήψη αποφάσεως.

Πλεονεκτήματα.

Οι θετικοί αντίκτυποι μιας χρηματοδότησης με μίσθωση σχετίζονται με τη φορολογία, τη βελτίωση ορισμένων δεικτών δραστηριότητας και υπό ορισμένες συνθήκες με τη δυνατότητα για περισσότερο δανεισμό. Για την καλύτερη κατανόηση των πλεονεκτημάτων αυτών θα πρέπει να έχουμε υπόψη τη διαφορετική λογιστική μεταχείριση μιας αγοράς περιουσιακού στοιχείου και μιας μίσθωσης.

Στην περίπτωση αγοράς με ίδια κεφάλαια το περιουσιακό στοιχείο εμφανίζεται στον ισολογισμό μόνο στο ενεργητικό ενώ όταν η αγορά γίνει με δανεισμό εμφανίζεται φυσικά στο ενεργητικό αλλά καταχωρείται στο παθητικό και το αντίστοιχο ποσό του δανεισμού. Στην περίπτωση που η χρήση περιουσιακού στοιχείου αποκτηθεί με μίσθωση δεν εμφανίζεται στο παθητικό η υποχρέωση για τα μισθώματα.

Βελτίωση οικονομικής καταστάσεως. Οι επιπτώσεις από τη διαφορετική λογιστική μεταχείριση μεταξύ της αγοράς και της μίσθωσης θα απεικονισθούν με

αριθμητικό παράδειγμα. Υποθέτουμε γι' αυτό ότι μια επιχείρηση έχει την εξής χρηματοοικονομική διάρθρωση σε χρηματοδότηση ενεργητικών συνολικής αξίας 100.000 δραχμών.

Πάγιο	50.000 δρχ	Καθαρή περιουσία	40.000 δρχ.
Κυκλοφορούν	50.000 “	Μακρ. υποχρεώσεις	20.000 “
		Βραχυπρ. υποχρεώσεις	40.000 “
	-----		-----
Συν. ενεργητ.	100.000 δρχ.	Σύνολο παθητ.	100.000 δρχ.

Υποθέτουμε επίσης ότι μελετά την αγορά με δάνειο ή τη μίσθωση ενός παραγωγικού μηχανήματος αξίας 100.000 δραχμών. Αν δανεισθεί για να το αγοράσει πρέπει να συνάψει εγγυημένο δάνειο 100.000 δραχμών διάρκειας 10 ετών πρὸς 11%. Αν τα μισθώσει το ετήσιο μίσθωμα υπολογίζεται σε 15.300 δραχμές και αν το αγοράσει ο τόκος για την εξυπηρέτηση του χρέους είναι 11.000 δραχμές. Υποθέτοντας ότι το ενεργητικό θα αποσβεσθεί σε 10 έτη υπολογίζουμε την ετήσια απόσβεση σε 10.000 δραχμές.

Παρακολουθούμε τώρα τις μεταβολές στην οικονομική κατάσταση της επιχείρησης καταρτίζοντας τον ισολογισμό και το λογαριασμό των αποτελεσμάτων και με τις δύο εναλλακτικές λύσεις. Στη μια περίπτωση υποθέτουμε αγορά με δανεισμό και στη δεύτερη ενοικίαση όπως απεικονίζονται στον πίνακα 25-1. Οι επιπτώσεις των δυνατών αυτών επιλογών επί της οικονομικής καταστάσεως απεικονίζονται στον πίνακα 25-2 και μέσω τριών δεικτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25-1
Χρηματοοικονομικός Αντίκτυπος Δανεισμού και Μισθώσεως

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

	Δανεισμός	Μίσθωση
Πάγιο	150.000 δρχ	50.000 δρχ.
Κυκλοφορούν	50.000 “	50.000 “
	-----	-----
Σύνολο ενεργητικού	200.000 δρχ.	100.000 δρχ.
Καθ. Περιουσία	40.000 δρχ.	40.000 δρχ.
Μακρ. υποχρεώσεις	120.000 “	20.000 “
Βραχ. υποχρεώσεις	40.000 “	40.000 “
	-----	-----
	200.000 δρχ	100.000 δρχ.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Μικτά κέρδη (προ τόκων, αποσβέσεων και μισθωμάτων)	88,000 δρχ.	88,000 δρχ.
Μείον: τόκοι μακρ/νων δανείων	13,200 “	2,200 “
	-----	-----
Μισθώματα	74,800 δρχ	85,800 δρχ.
	-	15,300 “
	-----	-----
	74,800 δρχ.	70,500 δρχ.
Αποσβέσεις	20,000 “	10,000 “
	-----	-----
	54,800 δρχ.	60,500 δρχ.

Βελτιώσεις εμφανίζονται σε τρεις σημαντικούς δείκτες που δίνουν τη δανειακή επιβάρυνση, την κερδοφόρα δύναμη και την πολλαπλότητα καλύψεως των τόκων από τα κέρδη.

Η δανειακή επιβάρυνση που μετρείται σαν χρέη προς συνολικό ενεργητικό μειώνεται από 80% σε 60%. Η κερδοφόρα δύναμη αυξάνεται από 27% σε 60%

ενώ ο αριθμός των φορών που οι τόκοι καλύπτονται από τα κέρδη αυξάνει από 5.2 σε 28.5 φορές. Όπως θα αποδειχτεί παρακάτω οι βελτιώσεις αυτές είναι απατηλές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25-2
Επιπτώσεις Μισθώσεων επί Δεικτών

	Δανεισμός	Μίσθωση
Χρέη/ενεργητικό	0,80	0,60
Κερδοφόρα δύναμη (προ φόρων)	0,27	0,60
Πολ/τα καλύψεως τόκων	5.2 φ	28.5 φ

Μεγαλύτερος δανεισμός. Επιλέγοντας τη μίσθωση δεικνύουμε μειωμένο χρηματοοικονομικό κίνδυνο και συνεπώς μεγαλύτερη δυνατότητα για να επιτύχουμε το μέγιστο δανεισμό. Αυτό όμως ισχύει από θεωρητικής πλευράς γιατί στην πράξη οι πιστωτές λαμβάνουν υπόψη την υποχρέωση από τη μίσθωση και προσπαθούν να της δώσουν την πραγματική της διάσταση. Το πιθανότερο όμως είναι ότι δεν την εξομοιώνουν απολύτως με το χρέος γι' αυτό μπορεί να αντληθούν περισσότερα κεφάλαια και φθηνότερα μετά τη μίσθωση ενός παραγωγικού μέσου παρά μετά την αγορά αυτού με δανεισμό. Πολλές τράπεζες πάντως αναδιαρθρώνουν τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως και θεωρούν ότι τα μισθώματα έχουν τον ίδιο αντίκτυπο στην επιχείρηση όπως και οι τόκοι.

Συνήθως στις μισθώσεις το επιτόκιο είναι υψηλότερο του επιτοκίου δανεισμού. Τα μισθώματα δεικνύονται με σημείωση στις δημοσιευόμενες οικονομικές εκθέσεις. Αυτό που κυρίως επιτυγχάνεται με τη μίσθωση είναι η δυνατότητα χρήσεως του απαραίτητου εξοπλισμού χωρίς την εκροή μετρητών και στην έκταση που δεν θεωρείται δανεισμός χρήση μικρότερης δανειακής ικανότητας (capacity) κατά την άντληση δανειακών κεφαλαίων.

Φορολογικά πλεονεκτήματα. Τα μισθώματα αφαιρούνται για φορολογικούς λόγους από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσεως ενώ στη περίπτωση αγοράς με δανεισμό το κόστος κτήσεως θα πρέπει να κεφαλαιοποιηθεί και να αφαιρεθεί η ετήσια απόσβεση από τα ακαθάριστα έσοδα σαν δαπάνη. Στην έκταση τώρα που η μίσθωση δίνει ταχύτερη απόσβεση από εκείνη που δίνει η αγορά, η χρηματοδότηση με μίσθωση πλεονεκτεί γιατί αναβάλλεται η πληρωμή φόρων για μεταγενέστερες χρήσεις.

Θα πρέπει πάντως κατά τη σύγκριση να λαμβάνουμε υπόψη τις περιπτώσεις στις οποίες επενδύσεις εμπίπτουν σε διατάξεις ευεργετικών νόμων και είναι

δυνατό να προβούμε σε αποσβέσεις υψηλότερες των τακτικών. Στις περιπτώσεις αυτές το πλεονέκτημα της μισθώσεως εξασθενεί όπως και στην περίπτωση που υπάρχει δυνατότητα χρήσεως μεθόδων ταχείας αποσβέσεως.

Όταν μια επιχείρηση (πχ. μεταφορική) ενοικιάζει οικόπεδα -γήπεδα έχει τη δυνατότητα να αποσβέσει την αξία αυτών ενώ όταν τ' αγοράζει δεν της επιτρέπει ο νόμος να προβεί σε αποσβέσεις. Κάτι ανάλογο συμβαίνει όταν, μαζί με το παραγωγικό μέσο, νοικιάζεται και το οικόπεδο η αξία του οποίου επιβαρύνει σημαντικά το ύψος του μισθώματος.

Μειονεκτήματα.

Οι αρνητικοί παράγοντες μιας χρηματοδότησης με μίσθωση αναφέρονται στο κόστος αυτής και στην υπολειμματική αξία του ενεργητικού.

Κόστος. Η απόδοση που ζητείται από τους ιδιοκτήτες των ενοικιαζομένων ενεργητικών είναι συνήθως μεγαλύτερη από το κόστος του χρέους (συνηθέστερα κατά μια μονάδα). Για να αξιολογήσουμε το μειονέκτημα αυτό για να βρούμε δηλαδή πόσο πιο ακριβή είναι η μίσθωση από την απόκτηση του ενεργητικού, συγκρίνουμε το κόστος της μισθώσεως με το κόστος κτήσεως του ενεργητικού.

Πολλές φορές στα μισθώματα ενσωματώνεται και το κόστος παρεχομένων μη οικονομικών υπηρεσιών όπως είναι τα έξοδα συντηρήσεως. Ο παράγοντας αυτός είναι σημαντικός αν οι υπηρεσίες που προβλέπονται στο συμβόλαιο να παρέχονται στο μισθωτή του ενεργητικού κοστίζουν λιγότερο από εκείνο που θα πλήρωνε αν αυτές λαμβάνονταν σε μια διαφορετική βάση. Το γεγονός αυτό μπορεί να κάνει τη μίσθωση φθηνότερη και όταν το κόστος αυτής συγκρίνεται με το κόστος απόκτησης του ενεργητικού με αγορά να μην αποδεικνύεται ακριβότερη.

Υπολειμματική αξία. Το μειονέκτημα αυτό εμφανίζεται κυρίως στις μισθώσεις που παρουσιάζουν σημαντική υπολειμματική αξία στο τέλος της περιόδου.

Η αξία αυτή ανήκει στον ιδιοκτήτη. Η γη για παράδειγμα παίρνει μεγάλη αξία και πολλές φορές όταν λήξει η περίοδος ενοικιάσεως αυτός που κάνει χρήση της γης θα μπορέσει να βρει ανάλογο χώρο για τις ανάγκες του μόνο με σημαντικά αυξημένο μίσθωμα. Αν ο μισθωτής είχε αγοράσει τη γη τότε, αντί να την ενοικιάσει, θα του κόστιζε συνολικά λιγότερο.

Η περίπτωση υπολειμματικής αξίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είτε κατά τη σύγκριση των μεθόδων χρηματοδότησεως είτε κατά την υπογραφή του συμβολαίου με όρο για την επαναμίσθωση του ενεργητικού ή την αγορά στο τέλος της περιόδου. Άλλος παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η

περίπτωση απαρχαιώσεως (obsolescence) του παραγωγικού μέσου. Αν ο βαθμός απαρχαιώσεως του ενεργητικού είναι μεγάλος το πιθανότερο είναι ότι το μίσθωμα θα επηρεασθεί από το γεγονός αυτό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

 **LEASING - FACTORING - FORFAITING - FRANCHISING -
VENTURE CAPITAL.**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Π. ΓΑΛΑΝΗΣ

 Η ΠΙΣΤΩΣΗ ΣΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ - ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.
ΗΛΙΑΣ ΑΝ. ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΚΗΣ

 FINANCIAL MANAGEMENT.

ROBERT W. JOHNSON
RONALD W. MELICHER

 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ. συνεργασία με:

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ε.Τ.Ε

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ